

PM 2015:104 RI (Dnr 181-750/2015, 140-721/2015, 302-3410/2006, 325-1313/2013, 649-854/2015, 151-605/2015, 123-1003/2015)

Uppföljning av budget 2015 - Tertialrapport 1 per den 30 april med helårsprognos

Utbildningsnämndens samlade kvalitetsredovisning för kommunal förskola i Stockholms stad 2014, dnr 140-721/2015

Kulturverksamheter och renodling av stadens fastighetsbestånd, skrivelse av Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP), dnr 302-3410/2006

Samordning av hemlöshetsarbetet, skrivelse av Karin Rågsjö (V), dnr 325-1313/2013

Obeliskerna på Slottsbacken, skrivelse från Hembygdsföreningen Gamla Stan, dnr 649-854/2015

Funktionshinderombudsmannens årsrapport 2014, dnr 151-605/2015

Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden, dnr 123-1003/2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 för år 2015 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 24,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 18,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 10,0 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 1,7 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,8 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.
7. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,6 mnkr för utbyggnad av bostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets

tjänsteutlåtande. Utbetalning sker mot faktura. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.

8. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,5 mnkr för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utbetalning sker mot faktura. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.
9. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 440,3 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
10. Skarpnäcks stadsdelsnämnds hemställan om avveckling av en resultatenhet tillstyrks.
11. Östermalms stadsdelsnämnds hemställan om avveckling av en resultatenhet tillstyrks.
12. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2015 fastställs enligt bilaga 3 till promemorian.
13. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till promemorian.
14. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.
15. Staden instiftar ett pris för film som stödjer yttrandefrihet och mänskliga rättigheter med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Under förutsättning att staden instiftar ett filmpris enligt ovan uppmanas kulturnämnden att ta fram förslag på statuter och hanteringsordning för filmpriset, hantera stadens administration till följd av prisets instiftande samt återrapportera ett förslag till kommunstyrelsen angående hantering av priset med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Fördelning av statsbidrag till stadsdelsnämnderna som kompensation för kostnader för fritidspeng enligt socialtjänstlagen godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Socialnämnden uppmanas att administrera fördelningen av PRIO-medel för barn och unga samt vuxna enligt tidigare beslutad fördelningsnyckel och anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Socialnämnden uppmanas att besluta om fördelningen av PRIO-medlen för vuxna till brukarorganisationer för delaktighetsarbete samt och ta fram villkor och uppföljningskrav samt anvisningar för rekvisering med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Utbildningsnämndens samlade kvalitetsredovisning för kommunal förskola i Stockholms stad 2014, dnr 140-721/2015, bilaga 7 till promemorian, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets

tjänsteutlåtande.

21. Skrivelse ”Kulturverksamheter och renodling av stadens fastighetsbestånd”, dnr 302-3410/2006 av Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Skrivelse ”Samordning av hemlöshetsarbetet, dnr 325-1313/2013 av Karin Rågsjö (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Svar på skrivelse från Hembygdsföreningen Gamla Stan om Obeliskens på Slottsbacken, bilaga 8 till promemorian, dnr 649-854/2015, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Funktionshinderombudsmannens (FO) årsrapport 2014, bilaga 6 till promemorian, dnr 151-605/2015, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Lägesrapport – Norra Djurgårdsstaden, bilaga 9 till promemorian, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Exploateringsnämnden och fastighetsnämnden uppmanas att beakta vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande angående genomlysning av projekten Park1, Nytt Tekniskt Nämndhus och Östermalmshallen.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2015 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserrapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål samt 25 underliggande mål för verksamhetsområden. I tertialrapporten fokuseras på avvikelser från målen. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagens prognostiserade måluppfyllelse för helår 2015.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Budgeten för 2015 innebar nya och höjda ambitioner för flera av stadens verksamheter. Målet om en jämlik och hållbar stad som håller ihop innebar nya såväl inriktnings- som verksamhetsmål. Med tanke på den korta tid som budgeten verkat är det på många sätt ett imponerande arbete som stadens verksamheter gjort för att redan nu kunna uppnå en hög grad av måluppfyllelse. Tertialrapport 1 visar en utveckling i stadens verksamheter med stort engagemang för de målsättningar som slogs fast i budgeten samtidigt som ekonomin fortsatt är stark.

Helårsprognosen för 2015 års resultat visar ett överskott om 488 miljoner kronor, vilket är 12 % mer än förra året vid motsvarande tid. Bidragande till den fortsatt starka ekonomin är den goda sysselsättningsutvecklingen. Arbetslösheten och behovet av försörjningsstöd sjunker tydligt i Stockholm och som tertialrapporten visar bidrar stadens verksamheter aktivt till denna utveckling. Att årsmålet för att lotsa nystartade företag redan är överträffat, att utfallen för jobbtorgens verksamheter har förbättrats och att aktiviteter initierats för att garantera ungdomar jobb, utbildning eller praktik inom bara 90 dagar är bara några exempel på detta. I de delarna som staden har tydlig rådighet över ökar också ambitionerna för vuxenutbildning kraftigt.

Den ökade sysselsättningen bidrar till att verksamhetsmålet om att stadens ekonomi är långsiktigt hållbar bedöms uppfyllas helt. Samtidigt finns det nämnder som prognosticerar underskott och behöver vidta aktiviteter för att uppnå en ekonomi i balans.

Avgörande för att fortsätta den goda ekonomiska utvecklingen är att staden kan fortsätta växa och att bostadsbristen minskas. Här är det glädjande att målen för samtliga kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas under året. Flera aktiviteter har vidtagits under årets första månader. Ett exempel på detta är inrättandet av en bostadsfunktion.

En god illustration på de höjda ambitionerna är att byggmålen för de kommunala bostadsbolagen för första gången på flera år bedöms uppnås. Stadsledningskontoret pekar samtidigt på att kommunfullmäktiges inriktning för att öka byggande för grupper med svagare ställning på bostadsmarknaden inte får fullt genomslag under året. Här behövs fortsatt ökande insatser.

Målet att kraftigt höja bostadsproduktionen är en del av arbetet för ett Stockholm som håller samman. En annan del av detta mål är att alla barn i Stockholm ska ha jämlika uppväxtvillkor. Målet bedöms uppnås delvis vilket visar att det finns mer kvar att göra. Andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd har minskat vilket är en positiv utveckling. Likaså görs bedömningen att målen för andelen barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats uppnås.

De målsättningar som fullmäktige satt upp relaterat till skola och förskola bedöms av stadsledningskontoret uppfyllas. Det innebär dock inte att verksamheten är utan utmaningar. Kompetensförsörjningen är en fortsatt viktig fråga som belyses exempelvis av det svåra rekryteringsläget för förskolelärare. Likaså finns det utmaningar i att förbättra tryggheten i skolan.

Samtliga tjugo nämnder med särskilt rapporteringsansvar för målet Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar bedömer att målet kommer uppfyllas. Precis som stadsledningskontoret understryker kräver målet i

flera fall långsiktighet och uthålliga insatser. Flera sådana har initierats men bedöms ge resultat på längre sikt.

Utbudet av fritids- och idrottsverksamheter har stärkts genom exempelvis ökat föreningsstöd och en höjd investeringsvolym syftande till fler anläggningar. Nämnderna bedömer att målet om rikt utbud av idrott och fritid kommer uppnås helt. Som ett led i att stärka kvaliteten i äldreomsorgen infördes i budgeten 2015 en indikator om kontinuitet inom hemtjänsten. Denna bedöms under året uppnås delvis vilket visar att detta är ett fortsatt utvecklingsområde. I övrigt redovisar samtliga 16 nämnder och övriga 8 indikatorer att målet om trygg ålderdom och äldreomsorg av god kvalitet uppnås.

Stockholm ska vara en klimatsmart stad. Målet att Stockholm ska vara klimatneutralt bedöms uppnås delvis. Även om nämnderna har väl nedbrutna nämndmål och aktiviteter menar stadsledningskontoret att fyra av sju indikatorer kommer uppnås. För att klara målen uppmanas flera nämnder att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse avseende elanvändning per kvadratmeter.

Hållbara transporter är ett viktigt delmål i vägen mot ett klimatsmart Stockholm. Stadsledningskontoret bedömer att målet kommer uppnås helt. Trafiknämnden prioriterar de färd sätt som kan transportera flest människor och gods på minst yta. Ett exempel är prioriterade pendlingsstråk för cykel. Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar för ökad användning av miljöfordon och förnybara bränslen. Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att cykelparkeringstal vid nyproduktion ska införas. Stadsdelsnämnderna bidrar till måluppfyllelsen exempelvis genom krav vid upphandlingar.

Utmaningar kvarstår när det gäller ren luft och rent vatten. Vattenprogram har antagits av fullmäktige och ett arbete pågår för att förbättra vattenkvaliteten i Stockholms vattendrag. Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmanas vidta åtgärder för att minska förekomsten av kväveoxid i luften.

Målet att skapa ett demokratiskt hållbart Stockholm bedöms uppfyllas delvis. Det övergripande inriktningsmålet och en del av de kopplade verksamhetsmålen är nya varför det fortfarande behöver utvecklas indikatorer. Därför bedömer stadsledningskontoret måluppfyllelse i dessa fall mot bakgrund av de av nämnderna redovisade aktiviteterna och deras uppskattning av måluppfyllelse.

Samtliga nämnder bedömer att målet om Stockholm som en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen uppfylls. Givet att de konventioner som ligger till grund för målet är det angeläget att konstatera, vilket stadsledningskontoret gör, att arbetet måste betraktas som långsiktigt och att fortsatta aktiviteter krävs. På samma sätt förhåller det sig avseende målet om att Stockholm ska vara en demokratisk stad där medborgare har inflytande. Målet är högt ställt och långsiktigt varför de insatser som gjorts bedöms bidra till att målet delvis uppfylls.

Liknande förhåller det sig med målet att Stockholm ska vara fritt från diskriminering. Flertalet nämnder bedömer att det uppfylls helt, men stadsledningskontoret gör bedömningen att mycket återstår och att nämnderna behöver jobba vidare med exempelvis att beakta alla i lagstiftningen ingående diskrimineringsgrunder samt fördjupa analysen.

Målet om en stad som bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor bedöms uppfyllas helt under år 2015 baserat på nämndernas aktiviteter och bedömning av måluppfyllelse. Stadsledningskontoret pekar på behovet av fortsatt arbete för att reducera sjukfrånvaro och ofrivillig deltid.

Närheten till kultur och eget skapande bedöms uppfyllas helt. Samtliga nämnder med rapporteringsansvar prognosticerar likaledes hel måluppfyllelse. Bidragande till måluppfyllelsen är exempelvis aktiviteter för att öka kulturutbudet i hela staden samt sänkta avgifter inom kulturskolan vilket ökar tillgängligheten till det egna skapandet.

Måluppfyllelsen är således god i stadens verksamheter. Flera av de mål som finns i budgeten är dock uttryck för en ambitionshöjning gentemot tidigare förd politik. Det innebär också att arbetet måste fortgå med stor intensitet även under resterande del av år 2015 för att säkerställa att prognosticerad måluppfyllelse blir verklighet.

I tertialrapporten redovisas också en del viktigare förändringar i budgeterade investeringar. Under flera år har staden underinvesterat i exempelvis bostadsbyggande, infrastruktur och skolbyggnationer. De kommande åren måste dessa öka för att klara behoven i en växande stad. För att långsiktigt klara stadens växande investeringsbehov krävs hårda prioriteringar. En sådan omprioritering gäller att avbryta projektet samverkanscentralen. Även fler andra större projekt är i enlighet med vad som redovisas i tertialrapporten under fortsatt granskning.

Tertialrapporten rymmer också en del åtgärder som finansieras ur Central medelsreserv.

- Överförmyndarnämnden ges ett resurstillskott för att förbättra den verksamhet som fått kritik avseende exempelvis tillgänglighet och tillsyn.
- Nämnder som får merkostnader till följd av avhysningar ska kunna få ersättning i samband med årets tertialrapporter.
- Ett filmpris inrättas till stöd för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Priset delas ut i samband med Stockholms filmfestival.
- Stadsdelsnämnderna beviljas utökade medel för att ytterligare höja ambitionerna för feriearbeten för Stockholms ungdomar.
- Evenemangsstöd beviljas till Dreamhack och VM-deltävling i triathlon.

Stadsbyggnadsnämnden medges omslutningsförändring om 25 miljoner kronor för att kunna förstärka plankapaciteten.

Med finansiering ur donationsstiftelser tillförs stadsdelsnämnderna tio miljoner kronor för sommarkoloniverksamheten. Som del av nationella överenskommelser och beslut tilldelas stadsdelsnämnderna ytterligare medel.

Investeringsmedel fördelas till stadsdelsnämnder i enlighet med de höjda ambitionerna för klimat- respektive tillgänglighetsinvesteringar.

Funktionshindersombudsmannens årsrapport och den samlade kvalitetsredovisningen för kommunal förskola redovisas också i tertialrapporten.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 för år 2015 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 24,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.

3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 18,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 10,0 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 1,7 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2015 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,8 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.
7. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,6 mnkr för utbyggnad av bostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utbetalning sker mot faktura. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.
8. Nämndernas ansökningar om stimulansbidrag med 0,5 mnkr för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utbetalning sker mot faktura. Beslut om beviljade stimulansbidrag gäller tidsbegränsat till och med år 2016 och under förutsättning att fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Finansiering sker genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.
9. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 440,3 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
10. Skarpnäcks stadsdelsnämnds hemställan om avveckling av en resultatenhet tillstyrks.
11. Östermalms stadsdelsnämnds hemställan om avveckling av en resultatenhet tillstyrks.
12. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2015 fastställs enligt bilaga 3 till promemorian.
13. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till promemorian.
14. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.
15. Staden instiftar ett pris för film som stödjer yttrandefrihet och mänskliga rättigheter med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

16. Under förutsättning att staden instiftar ett filmpris enligt ovan uppmanas kulturnämnden att ta fram förslag på statuter och hanteringsordning för filmpriset, hantera stadens administration till följd av prisets instiftande samt återrapportera ett förslag till kommunstyrelsen angående hantering av priset med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Fördelning av statsbidrag till stadsdelsnämnderna som kompensation för kostnader för fritidspeng enligt socialtjänstlagen godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Socialnämnden uppmanas att administrera fördelningen av PRIO-medel för barn och unga samt vuxna enligt tidigare beslutad fördelningsnyckel och anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Socialnämnden uppmanas att besluta om fördelningen av PRIO-medlen för vuxna till brukarorganisationer för delaktighetsarbete samt och ta fram villkor och uppföljningskrav samt anvisningar för rekvisering med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Utbildningsnämndens samlade kvalitetsredovisning för kommunal förskola i Stockholms stad 2014, dnr 140-721/2015, bilaga 7 till promemorian, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Skrivelse ”Kulturverksamheter och renodling av stadens fastighetsbestånd”, dnr 302-3410/2006 av Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Skrivelse ”Samordning av hemlöshetsarbetet, dnr 325-1313/2013 av Karin Rågsjö (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Svar på skrivelse från Hembygdsföreningen Gamla Stan om Obeliskens på Slottsbacken, bilaga 8 till promemorian, dnr 649-854/2015, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Funktionshinderombudsmannens (FO) årsrapport 2014, bilaga 6 till promemorian, dnr 151-605/2015, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Lägesrapport – Norra Djurgårdsstaden, bilaga 9 till promemorian, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Exploateringsnämnden och fastighetsnämnden uppmanas att beakta vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande angående genomlysning av projekten Park1, Nytt Tekniskt Nämndhus och Östermalmshallen.

Stockholm den 10 juni 2015

KARIN WANNGÅRD

Bilagor

1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan

3. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2015
4. Sammanfattning av årsmål där nämnderna uppmanas och stadens bolag, genom Stockholms Stadshus AB, uppmärksammas på behov av justering
5. Nyckeltal
6. Funktionshindersonbudsmanens årsrapport 2014
7. Samlad kvalitetsredovisning kommunal förskola i Stockholms stad
8. Obeliskerna på Slottsbacken
9. Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Tertiärrapport 1 för år 2015 för Stockholms stad godkänns delvis.
2. Nämnderna anmodas att omprioritera medel från administration och lokaler till kärnverksamheterna i enlighet med vad som anförts nedan.
3. Därutöver anförts följande.

Alliansens lämnade efter åtta år i majoritet över en stad som 2014 gjorde ett överskott på dryga fyra miljarder kronor för kommunkoncernen, knappt tre och en halv miljard kronor för staden. 2014 års bokslut utgör facit på att Alliansen sedan 2006, trots finanskris och skiftande konjunkturer, konsekvent och målmedvetet har värnat grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd genom att säkra stadens finanser.

På det hela taget visar tertiärrapport 1 för 2015 att mycket av utvecklingen i Stockholm fortsätter i en positiv riktning. Medborgarnas nöjdhet med stadens verksamheter är god och Stockholm är en attraktiv stad att arbeta, starta företag och bygga bostäder i. Det välkomnar vi. En stabil ekonomi är ett medel för att säkerställa att inte vår gemensamma välfärd – förskola, skola och äldreomsorg – ska utsättas för nedskärningar på grund av budgetunderskott. Det är bara med robusta finanser som grund som välfärden får stabila förutsättningar och kan utvecklas för framtiden.

Samtidigt finns oroande tendenser i tertiärrapporten vad avser både den ekonomiska utvecklingen och verksamhetsutvecklingen för staden. Finansborgarrådets synpunkter till trots har inte vänstermajoriteten mycket att förhäva sig med efter ett halvår vid makten, tvärtom. De verkligt iögonfallande bristerna finns i det grundläggande verksamhetsmålet ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar”. Före resultatdispositioner prognostiserar en negativ budgetavvikelse om 78 miljoner kronor för nämnderna. Till följd av vänstermajoritetens oförmåga att prioritera och ta ansvar för ekonomin prognostiserar merparten av stadsdelsnämnderna, nio av 14, ett underskott inom äldreomsorgen och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott inom individ- och familjeomsorgen. Det är ett svaghetstecken för vänstermajoriteten under dess första år vid makten.

Ekonomiskt ansvarstagande var en grundpelare i Alliansens politik under åtta år i majoritet. Under vänstermajoritetens har det övergått till att vara en kantstött klenod. Det är betecknande att inriktningsmålet om ”Ett ekonomiskt hållbart Stockholm” inte är högst upp i prioriteringsordning, utan på tredje plats av fyra. Det väcker allvarliga frågor om varför stadens kärnverksamheter i form av ekonomiskt ansvarstagande, välfärd och stadsutveckling har prioriterats ned till följd av diffusa mål.

Allvarligast ser vi på att vänstermajoriteten bedriver en kortsiktig ekonomisk politik som tydligt riskerar att urholka Stockholms soliditet och försvaga dess finansiella ställning. Det är ett ofrånkomligt resultat av vänstermajoritetens medvetna politik att höja skatten, kraftigt höja investeringstakten och samtidigt minska intäkterna från realisationsvinster och markförsäljningar. Resultatet kommer att bli en kommunkoncern med påtagligt försvagad soliditet och ökad skuldbörda. Detta kommer i sin tur att hota välfärdens verksamheter.

På det enskilt viktigaste området utöver ekonomin – bostadsbyggandet – finner vi dessvärre fog för oro för utvecklingen, där vänstermajoriteten förefaller oförmögen att möta Stockholms stora behov av nya bostäder. Stadsledningskontoret konstaterar att 45 900 bostäder ska byggas inom tunnelbanans influensområde till 2030. Under första tertialet 2015 har exploateringsnämnden markanvisat 1 356 bostäder. Antalet påbörjade bostäder uppgår till 749 i relation till årsmålet om 5 000. Motsvarande siffra för antal studentbostäder är 16 i relation till årsmålet 1 000. För stadsbyggnadsnämndens del uppgår periodens utfall till endast 617 bostäder i godkända/antagna detaljplaner, vilket ska relateras till nämndens mål på 6 000 bostäder. Motsvarande siffra för studentbostäder är noll. Det får räknas som mycket långt ifrån godkänt och det får anses osannolikt att årsmålen nås. Vänstermajoritetens oförmåga att leverera på bostadsmålet på grund av sin interna splittring riskerar att förvärra Stockholms bostadsbrist.

Dessvärre kan vi konstatera att finansborgarrådets påstående om att bostadsbolagens mål bedöms uppnås inte stämmer. I samband med behandlingen av exploateringsnämndens tertialrapport konstaterade vänstermajoriteten i ett särskilt uttalande att antalet markanvisningar första kvartalet varit för lågt och att det måste mer till för att kunna nå målen. I Svenska Bostäders tertialrapport konstateras att ”bolaget signalerar en risk att årets mål om 600 påbörjade bostadslägenheter inte nås full ut.” Också stadsledningskontorets bedömning styrker detta. Kontoret konstaterar att verksamhetsmålet att förbättra samverkan mellan stadens nämnder och bolag för att kunna öka bostadsbyggandet bara kommer att uppnås delvis. Det finns alltså en hel del som motsäger det finansborgarrådet anför i sina synpunkter på ärendet.

Vänstermajoriteten mäktar heller inte med att uppfylla sin egen målsättning om att ta fram en ny markanvisningspolicy till 30 juni 2015. Detta noteras överhuvudtaget inte i ärendet, dock skriver stadsledningskontoret att arbetet med att ta fram nya riktlinjer för anvisningar har påbörjats. Revideringen av ett styrdokument av så central betydelse för stadens ekonomiska politik borde ha varit klart för länge sedan. Det är illavarslande mot bakgrund av att signalerna från vänstermajoriteten hela tiden har varit att staden ska minimera försäljning av mark, vilket skulle direkt påverka stadens ekonomi negativt, och därmed möjligheterna att investera i det som ett växande Stockholm behöver.

Dessvärre kan vi också konstatera att vänstermajoriteten, trots sin retorik, hittills har försenat Nya Slussen med ett år, med extra kostnader på 400 miljoner kronor som följd. Socialdemokraterna har också antytt att planerade nya byggnader kan komma att slopas. Därmed skulle staden förlora ytterligare 760 miljoner kronor i utebliven försäljning av byggrätter. Denna signal är mycket oroande, som om det infrias skulle innebära att vänstermajoriteten sedan valet lyckats fördyra Nya Slussen med 1,16 miljarder kronor. Genom att stoppa projektet och tillsätta en expertgrupp för att genomlysas bland annat projektekonomi har vänstermajoriteten alltså i onödan tillåtit kostnaderna att öka med nästan tio procent på knappt ett år. Med tanke på den höga svansföringen i retoriken kring skenande kostnader är detta milt uttryckt anmärkningsvärt.

För trafiknämndens del är det notabelt att vänstermajoriteten, som stoltserar med cykelsatsningar, inte klarat av att leverera det de utlovat i cykelinfrastrukturen utan att 35 miljoner kronor i investeringar inte förväntas utnyttjas. Klottersaneringen har förstärkts och efterlevnaden av 24-timmarsgarantin blir allt sämre. Vänstermajoritetens satsning på gågator är dessvärre mer ett PR-nummer än konkreta och underbyggda åtgärder för en förbättrad stadsmiljö för fotgängare. Exemplet Swedenborgsgatan visar att det mer handlar om politisk

prestige än om genomtänkta trafikåtgärder. Utfallet blir en sämre version av Alliansens satsning på Open Streets.

På skolområdet kan vi dessvärre notera att vänstermajoritetens politik hittills mest har inneburit en avvisande inställning till nyetableringar av fristående skolor. Vänstermajoritetens politik är tydligt fientlig till fristående skolhuvudmän. Den kommunala skolan ska vara den bästa, enligt vänstermajoriteten – med betoning på kommunal. Stadens yttranden över friskoleetableringar har sedan maktskiftet ändrat tonläge. I många fall har friskoleetableringar ansetts kunna påverka stadens skolväsende negativt. Samtidigt framgår av utbildningsnämndens tertialrapport att antalet elever i grundskolan i egen regi väntas öka med drygt 3 700 jämfört med kommunfullmäktiges budget. Elevantalsökningen i år, liksom under en överskådlig framtid, är hög. Om alla dessa elever ska få en bra skolgång måste fristående såväl som kommunala skolor ges goda förutsättningar att verka, konkurrera och erbjuda en högkvalitativ utbildning. Att istället låta de ideologiska skygglapparna diktera valfrihetsmotståndet är beklagligt för Stockholms befintliga och tillkommande elever. Det riskerar också att leda till, när färre utövare tillåts bidra, att trängseln i skolorna och därmed klasstorlekarna ökar, tvärt emot vad Socialdemokraterna lovade stockholmarna före valet. Satsningar på kvalitet går inte att göra enbart i ord, de måste också åtföljas av handling och konkreta beslut. Men vänstermajoriteten har hittills inte presenterat ett enda förslag på hur skolan i Stockholm ska bli bättre.

Sommarjobben utgör ett av majoritetens mer flagranta löftesbrott. Visserligen ökar antalet sommarjobb till cirka 8 000, vilket är positivt. Samtidigt innebär det att endast hälften av de 16 000 som sökt sommarjobb faktiskt fått det, i strid med vad Socialdemokraterna lovat lokalt i flera stadsdelar. I vissa stadsdelar får betydligt färre än hälften av de sökande ett sommarjobb. I exempelvis Bromma får endast drygt var tionde sökande ett sommarjobb, i Älvsjö var femte, på Kungsholmen och Norrmalm var tredje. Vi anser visserligen att kommunala sommarjobb inte ska vara det enda alternativet för Stockholms ungdomar, även möjligheten till sommarjobb i den privata sektorn och ungdomsföretagande bör vara reella alternativ. Men det är uppenbart att Socialdemokraterna i denna fråga har lovat mer till Stockholms ungdomar än de kunnat hålla.

Inom äldreomsorgen åskådliggörs tydligt hur vänstermajoritetens ekonomiska praktik skiljer sig från dess högtidliga retorik. Att det nu, trots skattehöjningen, prognostiseras ett underskott om drygt 85 miljoner kronor kan inte tolkas som annat än ett besannande av vår farhåga att vänstermajoriteten i sina ekonomiska prioriteringar åsidosätter kärnverksamheterna på ett sätt som får kännbara konsekvenser för stockholmarna. Detta förstärks av att en viktig kvalitetsparameter – kontinuitet inom hemtjänsten – bedöms uppnås endast delvis. Det är uppenbart att skattehöjningen inte har medfört en ökad trygghet för Stockholms äldre.

Stockholms stad har under det senaste året sett en markant ökning av antalet olagliga boplatser och fattiga EU-medborgare som sover på allmänna utrymmen. Det är välkommet att vänstermajoriteten har återupptagit arbetet med att verkställa avhysning av olagliga boplatser och att stadsdelsnämnderna ges möjlighet att söka ekonomisk kompensation för detta arbete. Däremot saknar vi en tydlighet i såväl den politiska linjen från majoriteten som en ekonomisk prognos för året i frågan.

Sverige och Stockholm står inför ett omfattande flyktingmottagande till följd av oroligheter i omvärlden. Det är iögonfallande att det i ärendet inte sägs något om utmaningarna i att anskaffa bostäder för ensamkommande. Det råder en alarmerande brist på bostäder, familjehem och platser för gruppen. Hotell är inte en rimlig lösning för en god integration för dessa unga. Här står vänstermajoriteten svarslös.

De rödgrönrosa har höga målsättningar för arbetet mot våld i nära relationer, vilket vi välkomnar. Trots detta bedöms verksamhetsmålet endast uppnås delvis. Det är uppenbart att ett mer strukturerat förhållningssätt än vad vänstermajoriteten förefaller mäka med krävs för att nå framsteg i denna synnerligen angelägna fråga.

Av ärendet framgår att föräldrastödsprogram, utbildningar, fältassistenternas uppsökande arbete och sociala insatsgrupper utgör viktiga insatser i det förebyggande arbetet. Detta instämmer vi till fullo i. Dessvärre ser vi tendenser att stadsdelsnämnderna minskar sitt arbete med sociala insatsgrupper och hänvisar till att de inte har ungdomar i målgrupp eller ingen ekonomi för detta. Också här återstår för vänstermajoriteten att leva upp till de högt ställda utfästelserna.

Vänstermajoriteten berömmar sig av att ha ökat ramen för idrottsnämnden. Det kan låta bra, men problemet är att när alla investeringsprojekt blir dyrare kommer det inte bli mycket utrymme över till nya investeringar. Som exempel kan nämnas att de fem billiga hallarna som Alliansen avsatte medel för nu har ökat i kostnad med 65 procent och då saknas dessutom en hall som tillfälligt utgått. Dessutom har vänstermajoriteten valt att avsluta det framgångsrika Järva idrott för att istället återkommunalisera verksamheten. Det som drabbas är tjejjers verksamheter framför killars.

Vi anser vidare att idrottsnämnden bör utreda förutsättningarna för att upphandla, avveckla eller sälja gymverksamheter när efterfrågan för dessa verksamheter nu minskar. I grunden är det positivt att konkurrensen på gym ökar i såväl innerstaden som ytterstaden och närförort. Konkurrens är bra för kvaliteten och det gör också idrotten mer tillgänglig för fler. Vår grunduppfattning är att staden inte ska verka på områden där det finns en fungerande marknad. Det är inte rimligt att skattebetalarnas pengar går till att hålla gymverksamheterna under armarna när det samtidigt finns en bred kommersiell marknad för detta.

Särskilt tydligt blir vänstermajoritetens bristande ansvarstagande för stadens ekonomi inom stadsdelsnämndssektorn. Tre stadsdelsnämnder prognostiserar omfattande underskott – trots vänstermajoritetens skattehöjning och trots talet om att prioritera välfärdens verksamheter. Enskede-Årsta-Vantör prognostiserar ett underskott om 8,5 miljoner kronor, Farsta prognostiserar ett underskott om tio miljoner kronor och Hägersten-Liljeholmen prognostiserar underskott med 21,2 miljoner kronor. Det kan knappast göras tydligare hur de rödgrönrosas oförmåga till prioriteringar och ekonomiskt ansvarstagande drabbar stockholmarnas välfärd.

Samtidigt som flera stadsdelsnämnder befarar underskott, som kommer att påverka servicen och kvaliteten inom välfärdens kärnverksamheter, beviljar vänstermajoriteten pengar till en politisk konstruktion som medel för demokrati- och utvecklingsarbete. Det visar med all önskvärd tydlighet skillnaden i prioriteringar mellan Alliansen och de rödgrönrosa partierna. För stockholmarna torde en väl fungerande äldreomsorg och förskola vara av större betydelse än de diverse demokratiprojekt som vänstermajoriteten väljer att prioritera.

Inom flera viktiga delar av stadsdelsnämndernas ansvarsområden prognostiseras också underskott. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott inom individ- och familjeomsorgen. Störst underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmen med 19,5 miljoner kronor samt Enskede-Årsta-Vantör med 11,5 miljoner kronor. Nio stadsdelsnämnder prognostiserar underskott inom äldreomsorgen. De största underskotten visar Hässelby-Vällingby med 22,1 miljoner kronor, Hägersten-Liljeholmen med 21,2 miljoner kronor samt Enskede-Årsta-Vantör med 15 miljoner kronor.

Inom förskolan är problemet ett annat. Behovet av att hitta en lösning för att få fler förskollärare i verksamheten blir alltmer trängande. Sex stadsdelsnämnder bedömer att de inte kommer att uppnå målen för andel förskollärare av antal anställda. Mot den bakgrunden är det häpnadsväckande att notera vänstermajoritetens besparingar på förskolan inom exempelvis Hägersten-Liljeholmen. Vi ser även att barngrupperna, tvärt emot de rödgrönrosa partiernas vallöften, växer. På Kungsholmen har vänstermajoriteten höjt målet för barngruppernas storlek med ett ytterligare barn grupp. Under Alliansen minskade vi barngruppernas storlek med 1,8 barn per grupp – och detta utan att höja skatten, tvärtom förenade vi en förbättrad kvalitet i välfärden med en minskad skattebörd på arbete.

I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning krävs ett politiskt ledarskap som klarar av att förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Det blir alltmer uppenbart att vänstermajoriteten inte är

kapabel att axla detta ansvar. Istället har vänstermajoriteten slagit in på en politisk kurs där stockholmarna drabbas trefalt av höjd kommunalskatt, ökad skatteutjämning och ökad skuldsättning. Alliansen utgör ett tydligt alternativ till denna ansvarslösa politik, vilket vi har visat under åtta år i majoritet. Vi vet att Stockholm kan mer och att stockholmarna förtjänar bättre.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2015 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserrapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål samt 25 underliggande mål för verksamhetsområden. I tertialrapporten fokuseras på avvikelser från målen.

Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagens prognostiserade måluppfyllelse för helår 2015.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 maj 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolag uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella verksamhetsmålet uppnåtts under året än som om det långsiktiga verksamhetsmålet faktiskt har uppnåtts.

För majoriteten av alla verksamhetsmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

Ett Stockholm som håller samman

Stadens verksamheter ska ge alla stockholmare möjligheten att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Goda arbetsvillkor och god yrkeskunskap hos våra medarbetare lägger grunden för kvalitet i stadens verksamhet. Stadsledningskontoret bedömer att

inriktningsmålet kommer att uppnås delvis under 2015. Bedömningen baseras på att fyra av åtta underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och fyra av åtta verksamhetsmål prognostiseras uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs dock bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

Utgångspunkten för stadens verksamhet ska vara att alla barn ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Stadens politik ska därför inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet uppnås delvis under året.

Staden verkar aktivt för minskad barnfattigdom med såväl generella insatser som genom det sociala arbetet. Ekonomiskt bistånd utgör samhällets yttersta skyddsnät för att alla ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Avsikten är att stödet ska vara temporärt genom att det utformas så att det stärker biståndstagarens möjligheter att leva ett självständigt liv. I kommunfullmäktiges budget framhålls att barnkonventionens ställning ska stärkas och att barns behov särskilt ska beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. För indikatorn om *andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd* är trenden fortsatt positiv vilket innebär att kommunfullmäktiges årsmål för denna indikator bedöms uppnås med god marginal.

Barns rättigheter ska särskilt värnas och staden ska prioritera åtgärder som gör att varje barn möter en god framtid. Detta innebär att barns rättigheter ska vara centrala för alla politikområden. Ett särskilt prioriterat område i arbetet med att främja jämlika uppväxtvillkor är förskolan och grundskolan. För dessa områden, vilka beskrivs mer ingående i avsnittet *Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande*, görs bedömningen att stadens mål kommer att uppnås helt under året.

Det sociala arbetet för barn och unga inriktas på förebyggande och tidiga insatser. För indikatorn *andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats*, vilken beskrivs närmare i avsnittet *Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla*, görs bedömningen att målet kommer att uppnås helt under året. Staden har utsett en barnombudsman, tillsatt en social hållbarhetskommission samt inrättat en fond för sociala investeringar vilket bedöms skapa goda förutsättningarna för ett fortsatt systematiskt arbete för jämlika och goda uppväxtvillkor.

Stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden har särskilt rapporteringsansvar för målet. Av nämndernas verksamhetsplaner framgår att ett aktivt arbete bedrivs för jämlika uppväxtvillkor där barnkonventionens intentioner särskilt lyfts fram. Tillgängligheten till barnomsorg, öppna förskolor och fritidsgårdar lyfts fram som viktiga områden. Vidare framhålls, bland annat, vikten av att uppmärksamma behoven av stöd hos familjer med bostadsproblematik.

Stadsledningskontoret kan konstatera att det bedrivs ett aktivt arbete i staden med syfte att främja jämlika uppväxtvillkor vilket ger goda förutsättningar för långsiktigt positiva resultat. Under året bedöms viktiga steg tas i riktning mot den höga ambitionsnivå kommunfullmäktige beslutat om. Stadsledningskontorets samlade bedömning är dock att det kommer att krävas ytterligare tid och resultat för att målet ska kunna uppnås i sin helhet.

Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Stockholms stad prioriterar skola och förskola. Stockholms skolor ska hålla hög kvalitet och ge alla elever en god grund för fortsatta studier och arbetsliv. Barn och elever ska ges goda förutsättningar för lärande där tid ges för pedagogerna att se till individuella behov. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Årsmålen för indikatorerna prognostiseras att uppnås helt för alla indikatorer utom fyra. För tre indikatorer finns årsutfall utifrån resultaten i brukarundersökningarna.

Förskola

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för förskolan kommer att uppnås helt. Utifrån nämndernas insatser och bedömningar av måluppfyllelse samt resultaten från förskoleundersökningen prognostiserar stadsledningskontoret att staden uppnår fyra av sju årsmål.

Andelen föräldrar som är nöjda med förskoleverksamheten i staden fortsätter att vara mycket hög. Andelen nöjda föräldrar uppgår i år till 87 procent, vilket är en ökning med en procentenhet sedan 2014. Totalt sett är andelen nöjda föräldrar någon eller några procentenheter högre jämfört med tidigare år. Generellt är föräldrarna med barn på fristående förskola något mer nöjda än de med barn på kommunal förskola. Det finns generellt ingen skillnad i andelen nöjda föräldrar beroende på om barnet är flicka eller pojke.

En av de viktigaste faktorerna för att förskolan ska kunna hålla en hög kvalitet är en välutbildad personal och att andelen förskollärare är hög. En stor utmaning för staden är att rekrytera och kompetensutveckla medarbetarna i den utsträckning som krävs för att uppnå kommunfullmäktiges mål om andelen förskollärare och andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare. Sex stadsdelsnämnder bedömer att de inte kommer att uppnå målen för andel förskollärare av antal anställda.

Flera nämnder vittnar om att rekryteringsläget är svårt med stor konkurrens om de examinerade förskollärare som finns att tillgå. Nämnderna försöker påverka situationen genom att bland annat arbeta för att behålla förskollärare, erbjuda fler platser för verksamhetsförlagd utbildning, informationsmaterial, mentorskap och fortbildning. Stadsledningskontoret ser en stor risk i att bristen på förskollärare med tiden kan påverka kvaliteten inom förskolan negativt.

Kommunfullmäktige beslutade i kommunfullmäktiges budget 2015 om indikatorn *Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik*. Stadsledningskontoret har inte kunnat ta fram en uppföljningsmetod och indikatorn går därför inte att följa upp. Stadsledningskontoret föreslår därför att indikatorn utgår.

Skola

Stadsledningskontorets bedömning av grundskola och gymnasieskola är att de helt kommer att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Stadsledningskontorets bedömning av måluppfyllelsen grundar sig på den bedömning som utbildningsnämnden gör samt nämndens pågående insatser och aktiviteter.

Utfall finns för två av indikatorerna, *andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan* samt *andel gymnasieelever som är trygga i skolan*. Utfallen för dessa indikatorer når inte upp till kommunfullmäktiges årsmål.

Resultaten från grundskolans brukarundersökning har i flera fall förbättrats. Eleverna i kommunal skola årskurs fem är för fler frågor något mer nöjda än eleverna i fristående skola. Omvänt gäller för eleverna i årskurs åtta där eleverna i de fristående skolorna är mer nöjda. Med åren blir pojkarna mer nöjda med skolan än flickorna. Generellt blir eleverna mindre nöjda med skolan ju äldre det blir. Till exempel tycker 87 procent av eleverna i årskurs två att *lärarna är bra på att väcka intresse så jag får lust att lära mig* medan endast 36 procent av eleverna i årskurs åtta tycker det. På frågan *jag är nöjd med min skola* instämmer 68 procent av eleverna i årskurs åtta i kommunal skola och 76 procent av eleverna på de fristående skolorna.

Inom gymnasieskolan kan 72 procent av eleverna rekommendera sin skola, vilket är en förbättring med tre procentenheter. Eleverna inom fristående gymnasieskola har blivit mer nöjda medan eleverna inom kommunal gymnasieskola är något mindre nöjda jämfört med 2014. Flickorna kan i högre grad än pojkarna rekommendera sitt program och sin skola. Emellertid är pojkarna mer nöjda i respektive fråga. Bland annat är 71 procent av pojkarna nöjda med att få extra hjälp vid behov jämfört med 61 procent av flickorna. Bland pojkarna är

59 procent nöjda med hur *läraren hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mitt studieresultat*. Endast 45 procent av flickorna är nöjda med hjälpen.

Kommunfullmäktige beslutade i kommunfullmäktiges budget 2015 om indikatorn *andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik*. Stadsledningskontoret har inte kunnat ta fram en uppföljningsmetod då indikatorn i dagsläget inte går att följa upp. Stadsledningskontoret föreslår därför att indikatorn utgår.

Indikator	KF: s årsmål	Utfal l	Helt/delvis/ ej uppfyllt/ingen mätning har gjorts	Bedömning/komme ntar
Andel nöjda föräldrar i förskola	85 %	87 %	Helt uppfyllt	Utfallet 2014 var 86 procent.
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	88 %	82 %	Delvis uppfyllt	Resultatet från brukarundersökningen visar att årsmålet inte uppnås. Förra årets utfall var 82 procent.
Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	94 %	89 %	Delvis uppfyllt	Resultatet från brukarundersökningen visar att årsmålet inte uppnås. Förra årets utfall var 91 procent.

Alla barn har lika möjligheter i förskola och skola

I Stockholm ska alla barn och elever, oavsett förutsättningar och social bakgrund, ha lika möjligheter i förskola och skola. Alla barns möjligheter ska tas tillvara och kvaliteten på verksamheten ska vara hög i hela staden. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2015.

Arbetet med att ge alla barn och elever lika möjligheter är ett långsiktigt arbete. Nämndernas förutsättningar skiljer sig åt och stadsledningskontoret bedömde i ärendet *Avstämning av mål och budget 2015* att målet skulle delvis uppnås.

För detta verksamhetsmål saknar kommunfullmäktige indikatorer vilket innebär att stadsledningskontorets målbedömning främst grundar sig på nämndernas bedömningar. Alla stadsdelsnämnder bedömer att målet kommer att uppnås helt. Utbildningsnämnden bedömer emellertid att målet kommer att uppnås delvis. Resultat finns från stadens brukarundersökningar inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Utbildningsnämnden uppnår inte något av sina årsmål för de nämndindikatorer som grundar sig på brukarundersökningen.

Utbildningsnämnden har utökat satsningen på fokusskolor till att även inkludera åtta grundskolor med årskurserna f-6. Dessa skolor har höga socioekonomiska index och därmed samma sorts utmaningar som de tidigare utvalda skolorna. Nämnden deltar i Skolverkets nationella satsning på fortbildning i språk-, läs-, och skrivdidaktik. Syftet med läslyftet är att öka elevernas läsförståelse genom att stäkra och utveckla kvaliteten i undervisningen.

Stadsdelsnämnderna utvecklar samverkan mellan förskola och skola samt med socialtjänsten. De pedagogiska miljöerna utvecklas efter barnens individuella behov.

Stadsledningskontoret bedömer att det pågående arbetet är betydelsefullt för att på sikt nå målet.

Resultaten från grundskolans brukarundersökning har i flera fall förbättrats, emellertid når inte resultaten upp till utbildningsnämndens ambitionsnivå. Några frågor från brukarundersökningen kan med fördel redovisas till detta mål. En viktig del i att nå goda resultat i skolan är att lärarna har höga förväntningar på eleverna. I årskurs åtta instämmer 80

procent av eleverna i frågan *Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen i alla ämnen*. I årskurs fem är motsvarande utfall 91 procent. I årskurs två är 90 procent av eleverna nöjda med frågan *Jag får hjälp av min lärare när jag behöver det*. Motsvarande resultat i årskurs fem är 83 procent och i årskurs åtta 70 procent. I årskurs åtta är knappt hälften (49 procent) av eleverna nöjda med arbetsron på lektionerna, vilket är en förbättring med två procentenheter jämfört med 2014.

Den pedagogiska verksamheten inom förskolan skapar förutsättningar för barnen att utveckla identitet, språk och lära utifrån sina förmågor och erfarenheter. För de frågor som fångar dessa områden visar resultaten i brukarundersökningen på en nöjdhetsgrad om över 80 procent. I förskolan upplever 90 procent av föräldrarna att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Det är marginella skillnader mellan hur föräldrarna till pojkar respektive flickor har svarat.

Tidiga sociala insatser skapar jämlikhet livschanser för alla

En stad som håller samman ger möjligheter för fler. Alla stockholmare ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Socialtjänsten ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. För att förebygga sociala problem ska fokus ligga på det förebyggande arbetet samt tidiga insatser och åtgärder. Den sociala barn- och ungdomsvården inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans. Personer med missbruksproblem eller psykisk ohälsa ska få stöd och hjälp. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar för detta verksamhetsmål har tagit sig an ansvaret på ett förtjänstfullt sätt.

Stadens ambition är att öka andelen av barn och ungdomar med insatser inom socialtjänsten som inte återaktualiseras inom 12 månader efter avslutad insats. Målet ställer bland annat krav på att utredningarna är av god kvalitet och väl underbyggda och att de insatser socialtjänsten erbjuder svarar mot behoven. Det är enligt stadsledningskontoret angeläget att nämnderna fortsätter att vidareutveckla utredningsarbetet utifrån evidensbaserade och strukturerade metoder samt följa upp om insatserna ger avsett resultat.

I kommunfullmäktiges budget 2015 fastställdes en ny indikator, *andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk*. Samtliga klienter ska ha en plan som sammanfattar den enskildes samlade behov av insatser. Planen ska följas upp löpande och revideras efter behov. När den enskildes behov är tillgodosedda ska ärendet avslutas. Att ärenden avslutas enligt plan indikerar att utvecklingen går åt rätt håll för individen och insatserna haft önskad effekt. I samband med *Avstämning av mål och budget 2015* fastställdes fullmäktiges årsmål till 40 procent. Mätmetoden för indikatorn har därefter justerats och nämnderna har fått möjlighet att justera årsmålen. Med anledning av detta föreslås fullmäktiges mål justeras till 35 procent, vilket är ett medelvärde av samtliga stadsdelsnämnders årsmål.

Nämndernas aggregerade årsmål för indikatorn *andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden* uppgår till 23 procent vilket är nästan i nivå med kommunfullmäktiges årsmål om 25 procent. De nämnder som har lägre årsmål anger att det beror på att de har många nya klienter boende i försökslägenheter. Klienter måste klara av boendet i minst ett år innan eget kontrakt kan vara aktuellt vilket påverkar utfallet på indikatorn.

Inom socialpsykiatri har nämnderna fortsatt fokus på att vidareutveckla den individuella uppföljningen samt att ge stöd och insatser som leder till ökad självständighet och att målsättningarna med insatserna uppnås. Indikatorn *andel personer med insatser inom*

socialpsykiatrin som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes mäts genom brukarundersökning under hösten och redovisas i verksamhetsberättelsen 2015.

Tre indikatorer under verksamhetsmålet bygger på resultat från Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år. Nästa undersökning sker 2016. Stockholmsenkäten publicerades i juli 2014 och utfallet visar en fortsatt minskning av tobaks- och alkoholbruk. Däremot ligger narkotikamissbruket kvar på samma nivå och den tidigare trenden med minskad användning har avstannat. Nämndernas drogförebyggande och uppsökande arbete ska fortsatt prioriteras och trenderna i Stockholmsenkäten ska ligga till grund för nämndernas arbete. Bland annat bedriver socialnämnden, tillsammans med stadsdelsnämndernas preventionssamordnare, ett arbete för att förebygga och minska cannabissmissbruk.

Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

Stockholm ska ha ett tydligt fokus på insatser som främjar en sammanhållen stad. En stadsövergripande strategi för levande lokala centrum ska arbetas fram. Genom att samarbeta med föreningar och sociala företag ska den kraft som finns i lokalsamhället tas till vara. Staden ska arbeta aktivt med att öka säkerheten i stadsdelarna och satsa på trygghetsskapande åtgärder.

Den höga ambitionsnivån för renhållning och klottersanering ska fortsätta och insatser ska göras för att höja kvaliteten på stadens parkmark och grönytor. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2015.

Av kommunfullmäktiges fyra indikatorer bedöms två uppnås helt och två uppnås delvis under 2015. Av de två indikatorer som bedöms delvis uppnås ligger indikatorn *Andel som upplever trygghet i den stadsdel där man bor* mycket nära ett uppfyllande, eftersom alla nämnder utom Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bedömer att de kommer att nå samma nivå som förra året eller bättre. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har satt ett mål som motsvarar en ambitiös förbättring, som man ännu inte helt säkert vet om man kommer att lyckas med. Avseende indikatorn *Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (risk- och sårbarhetsanalys)* är det en stadsdelsnämnd (Spånga-Tensta) och ett bolag (SISAB) som uppger att de inte bedömer att de kommer att uppnå målet 100 procent.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Samtliga 20 nämnder med särskilt rapporteringsansvar för målet prognostiserar att de kommer att uppnå det. Ytterligare tio nämnder rapporterar att även de bidrar till att målet uppnås.

Trots prognosernas ljusa bild av måluppfyllandet finns anledning att tolka dessa med försiktighet. Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på att flera av de åtgärder som stadens nämnder planerar att vidta kommer att ge resultat på längre sikt. Här kan nämnas att en social hållbarhetskommision kommer att tillsättas och ett flertal övergripande dokument kommer att tas fram eller revideras, såsom översiktsplanen och ytterstadsvisionerna. Andra åtgärder med en längre tidshorisont är arbetet med att flytta ut stadens nämnder och bolag och beslutet om en reinvesteringsplan för stadens parker, som har utarbetas av trafiknämnden.

Trafiknämnden arbetar med att utveckla lokal samverkan i framför allt ytterstadens små centra. Genom de särskilda medel som avsatts för Trygghet i ytterstaden kommer sju projekt att genomföras under året, bland annat i Rinkeby, Skärholmen, Dalen och Akalla. Vidare har ett antal samarbetsforum etablerats för ett tiotal ytterstadscentra där nämnden tillsammans med fastighetsägare, stadsdelsnämnder, polisen och näringsliv återkommande samverkar kring de olika aktörernas driftverksamhet ur ett trygghetsperspektiv, företrädesvis i söderort (Östberga) och på Järva.

I Skarpnäcks stadsdelsnämnd driver AB Stockholmshem ett stadsdelsutvecklingsprojekt; Bagarmossen SmartUp. Projektet har fokus på tre inriktningar: det lokala intresset för urban

odling, kreativitet och entreprenörskap samt utveckling av utbud och närservice i Bagarmossens centrum. Ett lokalt projektkontor har etablerats som ska bjuda in till direkt dialog med de boende och verksamma i Bagarmossen. Konkreta åtgärder som hittills har genomförts är att skapa odlingsytor på tak till parkeringshus och stå som värd för ett nordiskt innovationsprogram för nystartade verksamheter med inriktning på urbant hållbara livsstilar. Projektet pågår till 2016.

I Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har verksamheten i det kombinerade medborgarkontoret och biblioteket (Bibblerian) fortsatt att utvecklas för att nå olika grupper. Sedan januari till april har besökarantal ökat från 500 till 1 500 besökare i veckan, vilket också bidragit till att fler människor rör sig på Hässelby torg både dagtid och på kvällstid.

Skärholmens stadsdelsnämnd har tagit fram ett detaljerat program för skötsel av Sätterskogens naturreservat. Genom programmet kan skötseln struktureras och planeras över längre tid. Det möjliggör också enkel uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder, vilket ger en mer kostnadseffektiv skötsel som samtidigt gynnar biologisk mångfald och bevarandestatus.

Länsstyrelsen har beviljat Östermalms stadsdelsnämnd 0,8 mnkr från det så kallade utvecklingsanslaget till Nationalstadsparken. Detta medger ett programarbete för utveckling av en ny lekplats på Gärdets sportfält.

Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Staden har målsättningen att 140 000 nya bostäder ska byggas mellan åren 2010 och 2030. För att säkerställa byggandet i närtid har kommunfullmäktige i budget för 2015 antagit målet att 40 000 nya bostäder ska byggas mellan 2014 och 2020. Markpolitiken ska syfta till att det ska byggas fler bostäder med en god arkitektur till en rimlig kostnad. Staden ska planera bostäder för unga, studenter och grupper med svag ställning på bostadsmarknaden.

Planeringen för nya bostäder ska ske så att en jämn bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna säkerställs. Bostadsproduktionen är avvägd mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning och tillväxt samt fysiska förutsättningar för förtätning och omvandling.

För att kunna öka byggandet med god kvalitet måste samverkan mellan stadens nämnder och bolag förbättras och kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2015.

Målen för samtliga kommunfullmäktiges indikatorer bedöms upp-fyllas helt under året, och 20 av 21 nämnder prognostiserar att verksamhetsområdesmålet kommer att uppnås helt under året. Stadsledningskontoret bedömer dock att kommunfullmäktiges inriktning att bygga för grupper med svagare ställning på bostadsmarknaden inte får fullt genomslag under året då stadens ambitioner ännu inte konkretiserats i indikatorer och mål.

Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för markanvisningar har påbörjats, och är ett viktigt steg mot att öka takten i byggandet samt ge verktyg att bygga både fler bostäder med en god arkitektur och fler bostäder till en rimlig kostnad för prioriterade grupper.

Ett annat viktigt steg är bostadsfunktionen som inrättats under årets första månader. Bostadsfunktionen leds av stadsledningskontoret och består av representanter från stadsledningskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret. Funktionen ansvarar för den strategiska styrningen, att ta fram och utveckla en gemensam projektportfölj för hela staden samt för den interna och externa kommunikationen. Syftet är en ökad samordning mellan stadens nämnder och bolag samt att säkerställa att kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet uppfylls.

Till och med tertial 1 uppgår antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner till 617 stycken och antalet markanvisade bostäder uppgår till 1 356 stycken. Antalet påbörjade bostäder genom nybyggnad och ombyggnad januari till mars uppgår till 749 stycken, varav 184 hyresrätter.

Sammantaget prognostiserar de kommunala bostadsbolagen att 1 718 bostäder påbörjas under året. Det innebär goda förutsättningar för att nå kommunfullmäktiges mål om 1 500 påbörjade hyresrätter. Till och med april rapporterar bolagen att 279 bostäder påbörjats.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 infört indikatorn *Nöjdhet bland de kommunala bostadsbolagens hyresgäster*. Stadsledningskontoret föreslår att indikatorn delas upp i två indikatorer: ”Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bostad, allmänna utrymmen, utemiljö” respektive ”Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bolagens service”, och att dessa tillsvi vidare definieras i enlighet med de ”produktindex” och ”serviceindex” i de kundmätningar som redan idag genomförs av bostadsbolagen.

Projektet Bostad Först implementeras under året i ordinarie verksamhet. Under tertial 1 uppgår dessa lägenheter, som tillhandahålls av de kommunala bostadsbolagen och förmedlas av Bostadsförmedlingen, tillsammans med försöks- och träningslägenheter, till 164 stycken. Målet är 400 stycken.

Under årets första tre månader har 30 studentbostäder tillkommit genom nybyggnad och ombyggnad. Drygt 900 studentbostäder är under byggande, och målet om 600 färdigställda studentbostäder bedöms nås. 16 studentbostäder har påbörjats under perioden.

Mot bakgrund att målet avseende detaljplaner i tunnelbanans influensområde inte uppnådes år 2014 uppmanades stadsbyggnadsnämnden i *Avstämning av mål och budget 2015* att se över målnivån för 2015. Stadsledningskontoret noterar att nämndens mål, 1 700, är oförändrat. Under tertial 1 har en detaljplan om 27 bostäder antagits som kan hänföras till tunnelbaneöverenskommelsen. Stadsledningskontoret understryker vikten av att planer i tunnelbanans influensområde prioriteras för att säkerställa att åtagandet om 45 900 färdigställda bostäder i influensområdet till 2030 kan nås. Exploateringsnämnden har markanvisat 519 bostäder i influensområdet under tertial 1.

Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Stockholms stads verksamhet bidrar till ett tillgängligt och inkluderande idrottsliv som präglas av kvalitet, mångfald i uttryck, aktörer och utövare. Stadens arbete för ett rikt föreningsliv tillsammans med upprätthållandet av en god anläggningsstruktur skapar förutsättningar för integrering, folkhälsa och ett jämställt samhälle. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning baseras på att samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar har väl nedbrutna nämndmål som stöds av aktiviteter och i förekommande fall nämndindikatorer. Även samtliga stadsdelsnämnder har brutit ned verksamhetsområdesmålet på nämndnivå samt beskriver både aktiviteter och förväntat resultat.

Utbildningsnämnden har sedan *Avstämning av mål och budget 2015* tagit fram nedbrutet nämndmål, indikatorer och aktiviteter som stödjer måloppfyllelse. Även stadsbyggnadsnämnden har kompletterat sin verksamhetsplan med mål och aktiviteter som stödjer uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål.

Årsmål fastställs för indikatorerna *Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter* och *Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter* i detta ärende medan årsmål fastställs för Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms stads idrottsutbud i tertialrapport 2.

Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. Äldreomsorgen ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till tryggt boende och en vardag med hög livskvalitet. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Äldre ska kunna påverka både innehåll i omsorgen och utförare. Trygga villkor för personalen är en förutsättning för en trygg äldreomsorg. All äldreomsorg ska vara bra och gå att lita på.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Grunderna för bedömning är att samtliga 16 nämnder som har detta mål prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. Det är också bidragande att åtta av nio indikatorer prognostiseras uppnås helt och en indikator att uppnås delvis. Den indikator som prognostiseras uppnås delvis är *Kontinuitet inom hemtjänsten*.

Vid en analys av hur väl detta mål kan uppnås bör beaktas att till och med 2013 gjorde staden sina egna brukarundersökningar för vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Från och med 2014 använder sig staden av de nationella brukarundersökningar som Socialstyrelsen genomför årligen. Samtliga frågor i vår undersökning har en motsvarande fråga i Socialstyrelsens undersökning. Men formuleringarna kan skilja sig något åt. En jämförelse mellan hur svaren från Socialstyrelsens enkät och stadens genomfördes 2013. För de flesta frågor är differensen någon procentenhet med två undantag. För frågan om måltiderna är en trevlig stund på dagen visar resultatet i Socialstyrelsens undersökning tio procentenheter lägre siffror än stadens egen. Däremot visar Socialstyrelsen resultat för frågan om hur hemtjänsttagaren kan påverka hur tjänsten utförs tolv procentenheter bättre resultatet än stadens brukarundersökning. I och med att sju av nio indikatorer utgår från dessa brukarundersökningar och att kommunfullmäktiges budget för 2015 arbetades fram innan 2014 års resultat presenterats är detta en osäkerhetsfaktor vid bedömningen av måluppfyllelsen.

Ett klimatsmart Stockholm

Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Energi-, trafik- och stadsplanering ska främja en hållbar utveckling och skydda ekologiska samband och närnatur i staden. Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska genomgående prioriteras. Stadens verksamhet ska i alla dess delar utgå från målet om en så liten miljöpåverkan som möjligt. Stadsledningskontoret bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås delvis under 2015. Bedömningen baseras på att två av fyra underliggande verksamhetsmål bedöms uppnås helt och resterande två bedöms uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs dock bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholm är klimatneutralt

Stockholms stad ska ta ansvar för att minska de klimatpåverkande utsläppen. Målet att Stockholm ska vara fossilbränslefritt ska uppnås till 2040. Staden ska minska energiförbrukningen i såväl befintliga som nya byggnader. Stadens utsläpp ska minskas samtidigt som stadens långsiktiga kostnader sjunker. Stadsledningskontoret bedömer att målet kommer att uppnås delvis under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning baseras på att samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar har väl nedbrutna nämndmål som i förekommande fall stöds av aktiviteter och nämndindikatorer. Av totalt sju indikatorer bedöms fyra uppnå kommunfullmäktiges årsmål helt. Därtill finns en obligatorisk nämndindikator där nämnderna bedöms uppnå sina egna årsmål helt.

Kommunstyrelsen uppmanade servicenämnden i *Avstämning av mål och budget 2015* att utveckla sina nämndmål i sin verksamhetsplan. Servicenämnden har i tertialrapport 1 utvecklat sin verksamhetsplan på ett sätt som stödjer uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål.

Indikatorerna *elanvändning per kvadratmeter*, *energianvändning per kvadratmeter* och *antal miljöklassade byggnader* utgår för år 2015 från nya förtydligade definitioner. Samtliga berörda nämnder ombads i *Avstämning av mål och budget 2015* därför att noga granska sina årsmål och i samband med tertialrapport 1 återkomma med reviderade årsmål. Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges årsmål för *elanvändning per kvadratmeter* och *energianvändning per kvadratmeter* får kvarstå.

Målvärdet för *antal miljöklassade byggnader* föreslås i tertialrapport 2 fastställas till 35

stycken i enlighet med stadbyggnadsnämndens målvärde för året.

Södermalms stadsdelsnämnd uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse för indikatorn *andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling*.

Arbetsmarknadsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kultur nämnden: stadsarkivet, kyrkogårdsnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Hamn, Stokab, Stockholm Business Region och SISAB har antagit för höga årsmål för indikatorn *elanvändning per kvadratmeter* och uppmanas respektive anmodas att vidta åtgärder för att säkerställa kommunfullmäktiges måluppfyllelse.

Fastighetsnämnden och Stockholms hem har antagit för höga årsmål för indikatorn *energianvändning per kvadratmeter* och uppmanas respektive anmodas att vidta åtgärder för att säkerställa kommunfullmäktiges måluppfyllelse.

Transporter i Stockholm är hållbara

Biltrafiken ska minska för att nå de nationella klimatmålen. Miljövänliga transporter ska stimuleras och gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras. Framkomligheten ska öka för fler. En ny parkeringsstrategi ska tas fram, samlastningsinitiativ för godstrafik ska startas och införande av bilpooler ska stimuleras. Trafiksäkerheten ska öka. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Tio av de fjorton indikatorer kommunfullmäktige har fastställt årsmål för bedöms uppnås helt under 2015.

De indikatorer som inte bedöms uppnås under året är:

- *Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken, i såväl innerstaden som ytterstaden*: båda bedöms uppnås delvis.

- *Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator*: bedöms ej uppnås.

- *Säkra passager för gång, cykel och moped*: bedöms ej uppnås.

Gällande restidens förlängning uppvisar en positiv trend i innerstaden, vilket delvis beror på minskade trafikmängder till följd av trängselskatter. Trängselskatterna har inte samma entydiga effekt på trafikmängderna i ytterstaden, vilket förklarar den negativa prognosen.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Trafiknämnden är enda nämnd med särskilt rapporteringsansvar för målet. Nämnden prognostiserar att målet uppnås helt, vilket ska ske främst genom en ökad prioritering av de färd sätt som kan transportera flest människor och gods på minst yta, det vill säga gång, cykel, kollektivtrafik och godsfordon med hög beläggning.

Miljö- och hälsoskydds nämnden bidrar påtagligt till måluppfyllandet genom att lokalt, nationellt och internationellt arbeta för ökad användning av miljöfordon och förnybara bränslen.

Samtliga 14 stadsdelsnämnder anser att de bidrar till målets uppfyllande genom att bland annat ställa krav på entreprenörer att i sin verksamhet ha miljöanpassade och trafiksäkra transporter samt att så långt som möjligt resa miljövänligt i tjänsten.

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att cykelparkeringstal vid nyproduktion ska implementeras i planprocessen, vilket bedöms bidra till att underlätta hanteringen av cykelparkeringar i plan- och bygglovsärenden.

Trafiknämnden har tagit fram ett prioriterat pendlingsstråk för cykel som ska hålla en högre standard på snöröjning och vinterunderhåll. Under den gångna vintern har särskild vinterväghållning med specialfordon genomförts på 12 mil av detta nät, vilket innebär en

fördubbling jämfört med vintern 2013/2014.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar att hittills i år har fyra nya snabbbladdningsstationer öppnats, en av stadens elbilar har utrustats för induktionsladdning och att förberedelser pågår för att ansöka om finansiering av ett projekt för hållbara trafiklösningar i städer, tillsammans med Madrid, Åbo och München, inom ramen för EU-initiativet Civitas.

Trafikverket har fått ett regeringsuppdrag att ta fram ramverk för stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter i städer för fördelning med 500 mnkr per år under perioden 2015-2018. De åtgärder som kan få medfinansiering är lokal eller regional investering i kollektivtrafik. Delar av dessa medel kommer med stor sannolikhet att avse projekt i Stockholmsområdet, som därmed kan bidra till ökad andel kollektivtrafikresande.

Stockholm har ren luft och rent vatten

Staden ska arbeta aktivt för rent vatten och ren luft. Luftkvaliteten ska förbättras genom bland annat minskad biltrafik, sänkt hastighet och minskad dubbdäcksanvändning. Arbetet med att skydda Stockholms vatten utvecklas så att den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag förbättras. Parker och naturreservat är viktiga för stockholmarna och ska underhållas bättre. Stadsledningskontoret bedömer att målet kommer att uppnås delvis under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning baseras på att samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar har väl nedbrutna nämndmål som i förekommande fall stöds av aktiviteter och nämndindikatorer. För målet finns endast en indikator fastställd på kommunfullmäktigenivå, *total fosforhalt i sjöar*, vilken bedöms uppfyllas helt. Målet har också fyra anslutande obligatoriska nämndindikatorer, varav tre bedöms uppfyllas ej eller delvis.

Berörda nämnder och bolag uppmanas respektive anmodas att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse för de obligatoriska nämndindikatorerna *antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft* och *andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m³ luft*.

Bromma stadsdelsnämnd uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse för den obligatoriska nämndindikatorn *antal dubbdäck*.

Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Staden ska intensifiera arbetet med att kartlägga och ta bort gifter. Andelen ekologisk mat i förskola och skola ska öka. Staden ska verka för att minska matens miljöpåverkan, exempelvis genom ökad andel vegetarisk mat, inom sina verksamheter och en strategi för att uppnå 50 procent ekologisk mat ska utarbetas. Verksamheten i återvinningscentralen ska förbättras. Miljörelaterad information ska stärkas och Stockholm ska bli en Fairtrade-city. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning baseras på att samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar har väl nedbrutna nämndmål som i förekommande fall stöds av aktiviteter och nämndindikatorer. För målet finns endast en indikator fastställd på kommunfullmäktigenivå, *andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter*, vilken bedöms uppfyllas helt. Bland de aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden formulerat i sin verksamhetsplan ingår att tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Målet om ekonomisk hållbarhet är utgångspunkten för stadens ekonomiska förvaltning, samtidigt som fler arbetstillfällen och satsningar på utbildning är centralt för en bättre fungerande samhällsekonomi. Stadsledningskontoret bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås helt under 2015. Bedömningen baseras på att fyra av fem underliggande verksamhetsmål bedöms uppnås helt och ett av fem verksamhetsmål bedöms uppnås delvis.

Stadsledningskontorets bedömning förstärks ytterligare av att även Stockholms Stadshus AB gör bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Stockholm ska vara ett centrum för internationellt baserad verksamhet inom forskning och utveckling. Staden ska främja utvecklingen av kreativa näringar, miljöteknikföretag, besöksnäring och arbetsintegrerade sociala företag. Staden ska ha en stark samverkan med akademierna. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2015.

Stadsledningskontoret grundar bedömningen på en indikator och nämndernas bedömning av målpuppfyllelsen, aktiviteter och beskrivning av hur de tar sig an målet.

Staden har ett samverkansavtal med Kungliga tekniska högskolan (KTH) som är en avsiktsförklaring om strategiskt partnerskap. Avtalet är ett led i arbetet med att utveckla Stockholm som ledande kunskapsregion. Samarbetet som redan finns ska utvecklas och områden för fördjupade samarbeten identifieras. Stockholms stad presenterar områden där behov av forskning finns och KTH föreslår forskningsfält som kan matcha behoven.

Kommunstyrelsen har beslutat om en strategi för kvalitets- och innovationsarbete inom staden och samarbete med högre utbildning och forskning. För att driva arbetet inrättas en innovationsdirektör.

Stadens samarbete med akademi och forskning fortsätter. Som ett led i detta har staden tillsatt en innovationsdirektör.

Det nya området, Hagastaden, är ett betydelsefullt tillväxtprojekt för stockholmsregionen. Kista science city fortsätter utvecklas enligt framtidsbilden. Trafiknämnden bedömer att en god omvärldsbevakning och ett konstruktivt samarbete med lärosätena, forskningsinstitut och näringslivet är viktiga faktorer för att nå framgång i utvecklingen av områden som till exempel Hammarby sjöstad och utvecklingen av biokolteknik.

Flera nämnder ska under två år ha en halvtids utbildningssamordnare/kommunal akademisk adjunkt som ska verka som en koppling mellan Karolinska institutet och vård- och omsorgsboenden.

Flera nämnder tar emot praktikanter från olika högskolutbildningar, till exempel socionomutbildningen och förskolläraryrket.

Företag väljer att etablera sig i Stockholm

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor och drivs av människors innovationsförmåga, entreprenörskap och kreativitet. Nya och växande företag är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen. Stockholm ska vara en attraktiv stad för småföretagare och det lokala näringslivet ska stärkas genom utvecklad företagarservice och rådgivning. Entreprenörskap och eget företagande bland kvinnor och utrikesfödda ska särskilt stödjas. Staden ska samverka med andra offentliga och privata aktörer för att öka företagandet i Stockholm och förutsättningarna att möta företagets behov i exempelvis frågor om matchning och kunskapsförsörjning. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Alla tre kommunfullmäktigeindikatorer för verksamhetsmålet bedöms uppnås helt under året, och 20 av 20 nämnder prognostiserar hel målpuppfyllelse.

Stockholm Business Region arbetar tillsammans med servicenämnden för att utveckla stadens företagslots. I *Avstämning av mål och budget 2015* fastställdes årsmålet för den obligatoriska nämndindikatorn antal företag som staden lotsat till 400 stycken. Det var en ökning med 100 jämfört med målet för år 2014, och i nivå med utfallet år 2014. Utfallet 735 lotsade företag under tertial 1 innebär att årsmålet redan är uppnått. Stockholm Business Region prognostiserar att utfallet för helåret blir 1 500 stycken.

Som ett led i uppdraget att utreda hur sociala företag och idéburen sektor kan bidra till arbetsmarknadsnämndens verksamhet kommer nämnden under året att i ett par fall pröva

ideellt och offentligt partnerskap. Arbets sättet kommer att följas upp och utvärderas.

Stadsdelsnämnderna fortsätter att arbeta för att skapa ett företagsvänligt klimat. Bland annat har flera stadsdelsnämnder inrättat näringslivsråd, där politiker, tjänstemän och näringsliv möts, för att främja det lokala företagandet.

Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Fler ska arbeta, ha trygga anställningar och försörja sig själva. Ett arbete är grunden för människors utveckling, delaktighet och egen försörjning. Målet är ett hållbart arbetsliv med trygga anställningar och möjlighet till livslångt lärande. Arbetsmarknaden ska vara jämställd och fri från diskriminering. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under året.

Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på att trenden med en positiv utveckling inom det ekonomiska biståndet håller i sig. Arbetslösheten i staden uppgick första kvartalet 2015 till i genomsnitt 19 360 personer eller 3,2 procent av befolkningen (16-64 år), vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period 2014. Obalanstalet i staden, dvs. summan av öppet arbetslösa och personer i program i relation till befolkningen, uppgick till 5,1 procent första kvartalet vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med motsvarande period 2014.

Arbetsmarknadsnämndens utfall för andelen aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm har förbättrats och ligger nu över kommunfullmäktiges årsmål. För indikatorn antalet praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar innebär utfallet i tertiärrapport 1 att målet med största sannolikhet kommer att uppnås under året.

Mot bakgrund av de kraftfulla åtgärder som staden vidtagit inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet görs bedömningen att förutsättningarna är goda för en positiv utveckling för målområdet under hela 2015. Nämnderna behöver i sitt arbete, bland annat, rikta uppmärksamhet mot hur de medel som utgått för kommunala visstidsanställningar kan användas för att på bästa sätt skapa förutsättningar för fler i jobb. Med ett särskilt fokus på att motverka ungdomsarbetslöshet ska unga erbjudas jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar vilket ställer krav på ett fortsatt aktivt och systematiskt arbete med målgruppen.

I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Utbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att kunna träda in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Betydligt fler elever ska klara grundskolan och fler stockholmare ges möjlighet att utbilda sig på högskolor och universitet. Kvaliteten i Svenska för invandrare (sfi) ska höjas och undervisningen i större utsträckning individanpassas. Utbudet inom Komvux ska utökas och kombinationsinsatser för personer som står långt från arbetsmarknaden prövas. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under året.

Stadsledningskontoret kan konstatera att ett aktivt utvecklingsarbete genomförs med målet att det ska vara enkelt att utbilda sig genom hela livet. Som en del i arbetet med att fler stockholmare ska ges möjlighet att utbilda sig på högskolor och universitet förstärker kommunstyrelsen arbetet med att få fler utbildningsplatser till Stockholmsregionen.

I kommunfullmäktiges budget för 2015 tillfördes arbetsmarknadsnämnden 50 mnkr för att ge Stockholm ett kunskapslyft och utbilda arbetslösa inom bristyrken. Med denna utgångspunkt genomför arbetsmarknadsnämnden nu satsningar för ökad flexibilitet, tillgänglighet och ett brett utbud av utbildning inom vuxenutbildning och sfi. Arbetet pågår med att utveckla stöd inför och under studier inom vuxenutbildning, för utveckling av studie- och yrkesvägledningen samt för utveckling av en modell för ”prova-på-studier” för personer med ekonomiskt bistånd. Nämnden har också, bland annat, påbörjat satsningar för att erbjuda fler personer bristyrkesutbildning. Stadsledningskontorets samlade bedömning är att det arbete som nu genomförs kommer att innebära att kommunfullmäktigs mål om det ska vara

enkelt att utbilda sig genom hela livet uppnås under året.

Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Stadens budget ska vara i balans och ekonomiskt hållbar. Budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit används för avsett ändamål. Stadens styrsystem underlättar budgethållning och det ska vara en självklarhet att givna budgetramar hålls. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Helårsprognosen för 2015 års resultat visar, efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar, ett överskott på 488 mnkr. Majoriteten av överskottet förklaras av återbetalningen av premierna för avtalsgruppförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen (AFA) för 2004 med 249 mnkr. Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat underskott jämfört med budget om 39 mnkr. Före resultatdispositioner prognostiseras en negativ budgetavvikelse om 78 mnkr. De nämnder som prognostiserar underskott innan resultatöverföring 2015 ska vidta åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans. Stadsledningskontoret poängterar att överskott i resultatfonderna ska användas till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd prognostiserar ett nettounderskott om 13,6 mnkr före resultatdispositioner och 8,5 mnkr efter resultatöverföringar. Färsta stadsdelsnämnd prognostiserar ett underskott om 10,5 mnkr före och 10,0 mnkr efter resultatöverföringar. Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd prognostiserar ett nettounderskott med 23,3 mnkr före resultatöverföring och budgetjusteringar och ett underskott med 21,2 mnkr efter resultatöverföring och budgetjusteringar. Överförmyndarnämnden prognostiserar ett underskott på 0,5 mnkr vilket motsvarar 1,3 procent av nämndens driftsbudget.

Exploateringsnämnden prognostiserar en lägre intäkt på 49 mnkr än budgeterat. Kyrkogårdsnämnden prognostiserar ett överskott på sammanlagt 14,5 mnkr. Detta beror på att kapitaltjänstkostnaderna beräknas bli lägre än budgeterat på grund av förseningar inom investeringsprojekten.

Stadsledningskontoret uppmanar de nämnder som prognostiserar ett underskott att vidta aktiviteter för att uppnå en ekonomi i balans under året. Stadsledningskontoret kommer under året noggrant att följa utvecklingen av nämnderna.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Det finns ingen nämnd med särskilt rapporteringsansvar för verksamhetsmålet. Dock har kommunstyrelsen ett indirekt särskilt rapporteringsansvar med tanke på nämndens övergripande ansvar för styrning och samordning av stadens samlade ekonomi. Kommunstyrelsen har tagit sig an ansvaret på ett förtjänstfullt sätt.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska sträva efter att bli en stad som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av våld och diskriminering. Staden ska stärka arbetet för de mänskliga rättigheterna. Stadsledningskontoret bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås delvis under 2015. Bedömningen baseras på att fyra av åtta underliggande verksamhetsmål bedöms uppnås helt och fyra av åtta verksamhetsmål bedöms uppnås delvis.

För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs dock bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholm är fritt från diskriminering

Arbetet mot diskriminering ska intensifieras. Stockholms stad ska arbeta mot alla former av diskriminering och ojämlikhet. Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter

och resurser fördelas jämnt oavsett kön och etnicitet. Ett genus- och anti-rasistiskt perspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter. Staden ska därigenom säkerställa att alla ges samma förutsättningar. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer uppnås delvis under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig i att arbetet mot ett Stockholm fritt från diskriminering måste betraktas som ett långsiktigt arbete. Ett Stockholm som är fritt från diskriminering bör rimligtvis innebära att det inte förekommer diskriminering inom någon av de, i diskrimineringslagen skyddade, sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Under 2015 kommer flera viktiga steg på vägen tas mot att Stockholm ska kunna bli en stad fri från diskriminering, men mycket arbete kvarstår och det är inte realistiskt att anta att målet kommer att vara uppnått vid årets slut.

25 nämnder av 27 prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt, 2 nämnder prognostiserar att målet delvis kommer att uppfyllas.

Det saknas indikatorer beslutade av kommunfullmäktige i dagsläget för att följa upp detta mål, men arbete pågår med att ta fram indikatorer. Flertalet nämnder lyfter i sina tertiärrapporter fram att arbete pågår inom jämställdhetsområdet, och ett flertal beskriver också ett pågående arbete med diskriminering mot sexuell läggning och funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. De flesta av nämnderna med särskilt rapporteringsansvar har beskrivit tydligt i sina analyser hur de avser arbeta för uppnå målet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har påbörjat en diskussion om effekterna av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön och planerar att genomföra en fördjupad lönekartläggning där bland annat lön och kön särskilt uppmärksammas. Socialnämnden har inrättat en särskild jämställdhetsgrupp som under året ska besöka samtliga för att diskutera åtagandet/aktiviteten för året. Trafiknämnden har genomfört en kartläggning av tillgänglig könsuppdelad statistik kopplad till nämndens verksamhet och har även genomfört ett seminarium med samtliga chefer för att sprida kunskap om uppdraget och gemensamt diskutera framtida process och prioriteringar.

Många stadsdelsnämnder har påbörjat en översyn över vilken könsuppdelad statistik som finns tillgänglig och vilken som kan bli det. Inom stadsdelsnämnderna pågår också utvecklingsarbete kring jämställda beslut som ska medföra att kvinnor och män bemöts på lika villkor inom ekonomiskt bistånd, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning och det finns nämnder som ser över om det finns några könsskillnader i nämndens beslut och råd och bland annat testat könsneutrala ärendedragningar. Flera förskolor och ungdomsmottagningar arbetar målmedvetet med HBTQ-frågor, bland annat genom HBT-certifiering och likabehandlingsplaner.

Stockholm är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

För att Stockholm ska vara en demokratiskt hållbar stad och erbjuda alla stockholmare bra service och kvalitet fordras att Stockholms stad kan attrahera och behålla en mångfald av välutbildade och kompetenta medarbetare och chefer. Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda grundförutsättningar som trygga arbetsvillkor, kompetensutveckling och en god och hälsosam arbetsmiljö, som ett led i att på bästa sätt förstå och sörja för alla stockholmarnas behov. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på nämndernas bedömning av verksamhetsmålet som helhet och på en prognostiserad uppfyllelse av de nämndmål som är kopplade till verksamhetsmålet. Samtliga nämnder bedömer att målet kommer att uppnås helt. Nämndernas bedömning av måluppfyllelse för indikatorerna grundar

sig på utfall enbart för sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaro och arbetsmiljö

Den totala sjukfrånvaron har ökat för både facknämnder och stadsdelsnämnder. Det är den korta, dag 1-14, och den långa, dag 366 eller mer, som står för ökningen. Majoriteten av nämnderna ger en positiv prognos för målpåfyllelse för nämndindikatorn sjukfrånvaro dag 1-14. Däremot är det större osäkerhet hos de flesta nämnderna vad gäller indikatorn sjukfrånvaro totalt, endast 12 nämnder ger en positiv prognos.

De flesta nämnderna visar dock på en grundligare analys av det systematiska arbetsmiljöarbetet och av orsakerna till sjukfrånvaron, genom att de tydligt redogör för vad de planerar att göra, vem som ska utföra arbetet och hur det ska följas upp.

Ett gott exempel är utbildningsnämnden som utvecklat en ny rutin för arbetsmiljöarbete och genomför parallellt en kartläggning av nya kvalitetsäkrade metoder för att undersöka den psykosociala arbetsmiljön. Ett annat gott exempel är Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd som genomför fördjupade analyser av sjukfrånvaron med tvärprofessionella stödteam, i syfte att bättre kunna anpassa de insatser som görs.

Deltid

Arbetet med att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda heltid pågår och merparten av stadsdelsnämnderna arbetar aktivt för att hitta möjligheter för att kunna erbjuda heltid till alla som önskar det. Bland annat genom att söka erfarenhet i hur andra kommuner arbetat.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål.

Stadsdelsnämnderna har ett särskilt rapporteringsansvar och en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Stadsledningskontoret uppmanar därför samtliga stadsdelsnämnder att, inom verksamhetsområdena äldreomsorg och funktionsnedsättning, utveckla sina nämndmål ytterligare.

Stadsledningskontoret uppmanar även samtliga nämnder att vidta åtgärder för att säkerställa målpåfyllelse för indikatorn sjukfrånvaro.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Stockholm ska leda arbetet med att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter. Genom ett aktivt arbete mot diskriminering skapas förutsättningar för att fler ska kunna utvecklas som människor. Det ger ett rikare Stockholm. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet för 2015 uppnås delvis.

Det finns ännu inga fastslagna indikatorer för detta verksamhetsområdesmål att följa upp, men arbetet pågår med att ta fram indikatorer. Av denna anledning är graden av målpåfyllelse svår att värdera. Nämndernas bedömning får därför utgöra utgångspunkt för den sammantagna bedömningen i tertiärrapporten. Målet om mänskliga rättigheter och barnkonventionen anknyter till också till flertalet andra mål. Genom att följa utvecklingen av dessa mål kan staden bättre se hur de övergripande målen för mänskliga rättigheter nås.

En stor del av stadens verksamhet handlar om att tillgodose särskilda mänskliga rättigheter, såsom yttrande- och mötesfriheten, rätten till skola och bostad samt rätten att inte diskrimineras, för sina medborgare. För att säkerställa att alla stockholmare har lika möjligheter till dessa rättigheter har staden bl.a. inrättat ett råd för mänskliga rättigheter och en barnombudsman som stöd till utveckling av nämndernas arbete.

Ett gediget arbete för främjandet av mänskliga rättigheter är ständigt pågående. Stadsledningskontoret menar att arbetet mot ett Stockholm som till fullo lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen måste därför betraktas som ett långsiktigt arbete. FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna, inklusive barnkonventionen innehåller ett stort antal åtaganden att leva upp till. Samtidigt upplever många stockholmare diskriminering

och kränkning i sin vardag. Staden måste därför arbeta mer för att i än högre grad leva upp till allas lika rätt, värde och värdighet.

Samtliga nämnder prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. De flesta av nämnderna med särskilt rapporteringsansvar har beskrivit tydligt i sina analyser hur de avser arbeta för att uppnå målet.

Goda exempel som framkommer i nämndernas tertialrapporter är bland annat följande:

Idrottsnämnden har tagit fram en särskild barnchecklista för att säkerställa att barn och ungas rättigheter tillgodoses i beslut som på olika sätt berör dem och har i tjänsteutlåtanden som rör barn infört rubriken ”Konsekvenser för barn”. Kulturnämnden samordnar och stödjer berörda nämnder och bolagsstyrelser i deras arbete med lokala handlingsplaner utifrån programmet Kultur i ögonhöjd, som utgår ifrån FN:s konvention om barnets rättigheter. Socialnämnden medverkar till att lyfta barnperspektivet i staden, bland annat genom att se till att verksamheter som arbetar med barn och unga har rutiner som säkerställer att barnens uppfattningar kommer till uttryck och dokumenteras. Barns rättigheter genomsyrar trafiknämndens verksamheter, vid planering av nya investeringar och ombyggnationer, trafikinformation till skolor med mera. Utbildningsnämnden motverkar ojämlika strukturer bland både elever och personal för att alla ska garanteras samma rättigheter och möjligheter och arbetar med att förebygga kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Stadsdelsnämnderna lyfter barns rätt till delaktighet inom socialtjänstens verksamhet och att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser. De lyfter även att barnperspektivet ska beaktas vid nybyggnation och i upprustning av parklekar och lekplatser. På vissa förskoleenheter finns särskilda barnombud. Etablering av ungdomsråd planeras i ett flertal stadsdelsnämnder och arbetet med att ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola pågår och en stadsdelsnämnd arbetar aktivt med att förebygga och motverka nazism, rasism och våldsbejakande extremism. Ett aktivt värdegrundsarbete inom äldreomsorgens lyfts också fram som viktigt i arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Ett liv med frihet från våld är en grundläggande mänsklig rättighet. Genom minskade klyftor och socialt förebyggande arbete kan den sociala oron minska och fler få möjlighet att utvecklas. Arbetet ska stärkas för att våld i nära relationer ska minska. Staden ska stärka stödet till kvinnojourer och utveckla arbetet för att angripa våldets ursprung. Det förebyggande arbetet ska stärkas genom ökade insatser mot diskriminering samt kompetenshöjning i genus, normkritik och antirasism. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2015.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett samtliga nämnder ett särskilt rapporteringsansvar för ett antal verksamhetsmål. Detta innebär att nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppföljning av verksamhetsmålet. Samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar för detta verksamhetsmål har tagit sig an ansvaret på ett förtjänstfullt sätt.

I budget 2015 framhålls att arbetet mot våld i nära relationer fortsatt ska prioriteras. Arbetet utgår från stadens program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer samt riktlinjer för socialtjänstens handläggning av ärenden som handlar om våld i nära relationer. Socialnämnden har påbörjat revideringen av programmet och kommer att presentera ett nytt förslag under 2015.

Stadens socialtjänst behöver utveckla kunskap och samlade uppgifter om hur många våldsutsatta personer som är aktuella inom stadens socialtjänst. En utmaning är att våldsutsatta vuxna kan finnas inom alla verksamhetsområden, det vill säga individ och familj, funktionsnedsättning, äldre, missbruk och ekonomiskt bistånd. Arbetet mot våld i nära relationer är också olika organiserat inom stadsdelsnämnderna. Nämnderna ska därför under 2015 utveckla rutiner och metoder för att upptäcka våldet och hitta våldsutsatta i målgruppen

kvinnor och män över 18 år. En bild av utgångsläget behövs för att därefter kunna följa om målgruppen ökar eller minskar och i förlängningen bedömning av behovet av insatser. I budget 2015 har en obligatorisk nämndindikator införts, *antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten*, som ett led i att utveckla detta arbete.

Nämnderna arbetar med att utveckla metoder för att tyda tidiga signaler på våld i nära relationer. Bland annat kommer medarbetare inom verksamheterna att utbildas i hur våld kan upptäckas och vilka åtgärder medarbetare ska vidta. Barns rättigheter ska särskilt värnas och det ska finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar av vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld. Nämnderna beskriver att socialtjänsten alltid inleder en utredning vid misstanke om att barn far illa.

I budgeten framhålls att nämnderna behöver utveckla det förebyggande arbetet för att angripa våldets ursprung samt att arbetet med ökade insatser till våldsutövare behöver utvecklas. Att erbjuda och ge insatser till personer som utövar våld är en viktig del i arbetet för att förebygga och motverka våld. Av nämndernas tertiärrapporter framgår att det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet är starkt sammankopplat med socialt förebyggande arbete. Föräldrastödsprogram, utbildningar, fältassistenternas uppsökande arbete och sociala insatsgrupper utgör viktiga insatser i det förebyggande arbetet. Vidare framhålls att samarbete mellan skola, ungdomsmottagningar och socialtjänst är viktiga för målpuppfyllelsen.

Stadsledningskontoret kan konstatera att staden prioriterar och genomför ett flertal åtgärder för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer. Under året bedöms viktiga steg tas i denna riktning vilket innebär att den sammantagna bedömningen kan göras om att målet 2015 kommer att uppnås delvis.

Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Alla, oavsett funktionalitet, ska ha lika möjlighet till full delaktighet. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Grunderna för bedömning är att nämndernas aggregerade årsmål för samtliga sju indikatorer når upp till kommunfullmäktiges mål. Det finns heller inget konkret i risk- och väsentlighetsanalysen som talar för att kommunfullmäktiges mål inte ska kunna uppnås.

Vad gäller de sex indikatorer som rör verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning så baseras de på resultatet i den kommungemensamma brukarundersökningen. När kommunfullmäktiges årsmål för 2015 fastställdes var resultaten för 2014 års brukarundersökningar ännu inte presenterade. Resultaten för 2014 visade sig vara avsevärt bättre än föregående år och i vissa fall i nivå med de bästa resultat som uppnåtts under den tid som de kommungemensamma brukarundersökningarna har genomförts. I kombination med att kommunfullmäktiges mål sänktes 2014 så finns det inte någon anledning till att målet inte skulle komma att uppnås 2015. Det är endast indikatorn som gäller bemötande där det uppnådda resultatet för 2014 var lägre än kommunfullmäktiges mål 2015.

Stockholm är en demokratisk stad där medborgare har inflytande

Stockholmarna ska känna att de har möjlighet att påverka det som sker i Stockholm, sin närmiljö, Stockholms utveckling och den framtid som vi lämnar efter oss till kommande generationer. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås under 2015.

Stadsledningskontoret menar att arbetet mot ett Stockholm där medborgarna har

inflytande är att betrakta som ett långsiktigt, ständigt pågåendearbete. Delaktighet och inflytande berör en rad olika områden inom stadens verksamhet. Det handlar om möjligheten att påverka verksamheter men också utvecklingen i den egna stadsdelen. Under 2015 kommer flera viktiga steg på vägen tas mot att utveckla stadens arbete. Samtliga nämnder prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt.

Det finns för närvarande två indikatorer kopplade till detta mål; *Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla* samt *Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter*. Det finns dock inget utfall för dessa indikatorer till tertiärrapport 1. Det pågår ett arbete med att ta fram nya indikatorer till detta mål, där dessa två indikatorer inte bedöms vara tillräckligt relevanta utan har föreslagits utgå från och med 2016.

De flesta av nämnderna med särskilt rapporteringsansvar har beskrivit tydligt i sina analyser hur de avser arbeta för uppnå målet. Några skulle dock vinna på en djupare analys.

Stadsdelsnämnderna planerar en rad åtgärder för att stärka demokratiarbetet inom ramen för de demokratimedel om 45 mnkr som tilldelats nämnderna. För att nämna några exempel så ska ett antal medborgarkontor inrättas och det finns ambitioner hos flera nämnder att stimulera till fler medborgarförslag. En demokratiapp ska tas fram av en stadsdelsnämnd och flera vill utveckla närvaro i sociala medier samt utveckla bättre kommunikationsinsatser och informationsmaterial till medborgare. Flera nämnder kommer arbeta med att utveckla olika råd som brukarråd, funktionshinderåd etc. samt arbeta med ungas inflytande och ungdomsråd. En nämnd planerar att testa att arbeta med medborgarbudget, demokratiska mötesplatser ska utvecklas och det finns planer på att arbeta med stadsodling.

Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden planerar för hur medborgardialogen i staden ska utökas, bland annat genom nya kanaler. Kulturnämnden planerar att utveckla kulturskolans utbud i dialog med barn och unga och Stadsarkivet bidrar till målet genom att digitalisera arkiven och publicera dem på webben. Tillgång till information är en viktig förutsättning för demokratin och medborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande. Socialnämnden arbetar löpande med att följa aktuell forskning och studier om utvärderade och fungerande metoder som finns för barns, ungdomars och vuxnas inflytande i de insatser som görs inom ramen för nämndens verksamheter.

Alla Stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kulturen, konsten och skapandet är en närvarande och närande del av demokratin. Kulturen i Stockholm skapar möten, upplevelser och är inkluderande. Det egna skapandet ges utrymme i en miljö där det fria uttrycket är tillgängligt för alla oavsett bakgrund, inkomst eller konststillhörighet. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar prognostiserar hel måluppfyllelse. Sedan *Avstämning av mål och budget 2015* har utbildningsnämnden och idrottsnämnden kompletterat sina verksamhetsplaner med mål och indikatorer för verksamhetsområdet, vilket innebär ytterligare stöd för kommunfullmäktiges måluppfyllelse.

Verksamhetsområdesmålet är nytt och har nya, ej tidigare mätta indikatorer. Indikatorerna *Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner* samt *Andel stockholmare som har tagit del av stadens kulturinstitutioner* kommer få fastställda årsmål i tertiärrapport 2. För indikatorn *Andel ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter* föreslås årsmål i detta ärende.

Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Välfärdsverksamheten ska kännetecknas av hög kvalitet och goda arbetsvillkor. Det är av vikt att de medel som avsätts för välfärdsverksamheten används för det ändamålet samt att all information kring hur verksamheten bedrivs redovisas öppet. Sociala hänsyn ska användas vid upphandling för att exempelvis bidra till att långtidsarbetslösa kommer i arbete eller att

utbildning och praktik tillhandahålls studenter, motverka oseriösa leverantörer och att grundläggande mänskliga rättigheter respekteras.

Stockholm ska använda offentlig upphandling som ett styrmedel för att utveckla stadens verksamheter i en hållbar riktning. För att uppnå detta ska stadens upphandlings- och konkurrenspolicy revideras. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2015.

Inga avvikelser från måluppfyllelse eller negativa tendenser eller trender kan utläsas i nämndernas inrapportering. Kommunstyrelsens arbete med ny upphandlingspolicy pågår. Flera nämnder beskriver ett antal pågående aktiviteter som visar på aktivt arbete mot målet. Ett gott exempel är att arbetsmarknadsnämnden avser att kontakta samtliga nämnder och bolag för att erbjuda råd och stöd avseende möjligheten att applicera krav om tillhandahållande av praktik och lärlingsliknande platser.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 gett servicenämnden ett särskilt rapporteringsansvar för verksamhetsmålet. Servicenämnden prognostiserar hel måluppfyllelse. Sedan *Avstämning av mål och budget 2015* har servicenämnden kompletterat sin verksamhetsplan med mål och aktiviteter för verksamhetsområdet, vilket innebär ytterligare stöd för kommunfullmäktiges måluppfyllelse.

Ekonomi

Resultatprognos och uppföljning av resultatbudget

I budget 2015 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2015 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 488 mnkr. Majoriteten av överskottet förklaras av återbetalningen av premierna för avtalsgruppförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen (AFA) för 2004 med 249 mnkr. Budgeten för verksamhetens intäkter har justerats med 10 mnkr till följd av utdelning från donationsstiftelser.

Resultatprognos

Prognostiserad avvikelse redovisas före resultatdispositioner

Awikelser Budget - prognos helårsutfall mnkr	T1 2015		
	Budget efter SLK's justeringar	Prognos	Awikelse
Verksamhetens intäkter	12 184,1	12 178,7	-5,4
Verksamhetens kostnader (-)	-49 088,4	-49 171,3	-82,9
Avskrivningar (-)	-1 071,9	-1 072,3	-0,4
Central medelsreserv (-)	0,0	0,0	0,0
Oförutsedda behov	-518,9	-480,0	38,9
Prestationsreserv	-882,2	-882,2	0,0
Anslagsfinansierad del pension/arbetsgivaravg	-748,6	-599,9	148,8
Verksamhetens nettokostnader	-40 125,9	-40 027,0	98,8
Skatter	40 226,3	40 258,1	31,8
Begravningsavgift	170,3	170,5	0,2
Inkomstutjämning	-1 616,3	-1 608,6	7,7
Kostnadsutjämning	-230,0	-115,0	115,0
Regleringspost	82,6	31,9	-50,7
Införandebidrag	180,0	180,7	0,7
Fastighetsavgift	1 100,3	1 101,4	1,1
LSS-utjämning	-988,5	-995,4	-6,9
Finansiellt resultat exklusive utdelning	198,2	254,1	55,9
Utdelning Stockholm Stadshus AB	1 000,0	1 000,0	0,0
Återbetalning AFA	0,0	249,0	249,0
Disposition begravnings-och renhållningsfond	3,0	-11,7	-14,7
Summa finansiering	40 125,9	40 515,0	389,1
Årets resultat	0,1	488,0	487,9

Uppföljning av nämndernas budget

(mnkr)	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner	Inve
Kommunstyrelsen m.m.	-1 438,1	-1 438,1	0,0	0,0	
Revisorskollegiet	-27,7	-26,7	1,0	1,0	
Servicenämnden	0,0	4,0	4,0	4,5	
Valnämnden	-3,3	-3,3	0,0	0,0	
Stadsdelsnämnderna	-19 309,9	-19 449,9	-58,4	-31,2	
Arbetsmarknadsnämnden	-831,5	-831,5	0,0	0,0	
Exploateringsnämnden	1 179,9	1 130,9	-49,0	-49,0	
Fastighetsnämnden	237,7	237,7	0,0	0,0	
Idrottsnämnden	-595,3	-580,8	14,5	17,9	
Kulturnämnden: kulturförvalt.	-862,5	-862,5	0,0	0,0	
Kulturnämnden: stadsarkivet	-49,1	-49,1	0,0	0,0	
Kyrkogårdsnämnden	-173,3	-158,8	14,5	14,5	
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-103,0	-103,0	0,0	0,0	
Socialnämnden	-803,4	-799,9	3,5	3,5	
Stadsbyggnadsnämnden	-165,7	-165,7	0,0	0,0	
Trafiknämnden	-697,1	-697,1	0,0	0,0	
Utbildningsnämnden	-15 484,7	-16 091,9	-7,8	0,0	
Äldrenämnden	-159,4	-159,4	0,0	0,0	
Överförmyndarnämnden	-40,7	-41,2	-0,5	-0,5	
Summa nämnder	-39 327,1	-40 086,3	-78,2	-39,3	

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett underskott jämfört med budget på 78 mnkr. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 39 mnkr.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2015

Nämndernas överförda överskott från 2014 till 2015 uppgick till 533,7 mnkr. I tertialrapport 1 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 494,7 mnkr till 2016, varav stadsdelsnämnderna 223,9 mnkr. Nämndernas totala uttag från resultatfonderna uppgår i tertialrapport 1 till 38,9 mnkr och finansieras genom centralt avsatta medel för oförutsedda behov.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd begär avveckling av en resultatenhet inom äldreomsorgen från och med den 1 maj 2015. Enheten gick med underskott under 2014 och prognostiserar ett underskott om 2 mnkr för årets verksamhet. Inklusivt 2014 års resultatfond prognostiseras ett underskott om 2,3 mnkr. Då enheten inte beräknar att uppnå en ekonomi i balans för året, föreslår stadsdelsnämnden att enheten avvecklas som resultatenhet. Enhetens sammantagna resultat belastar då nämndens samlade resultat för året. Stadsledningskontoret tillstyrker avvecklingen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd begär avveckling av resultatenheten Norra Djurgårdsstaden inom förskolan. Enheten gick med underskott under 2014 och prognostiserar ett underskott om 0,4 mnkr för årets verksamhet. Inklusivt 2014 års resultatfond prognostiseras ett underskott om 0,8 mnkr. Då enheten inte beräknar att uppnå en ekonomi i balans för året, föreslår stadsdelsnämnden att enheten avvecklas som resultatenhet. Enhetens sammantagna resultat belastar då nämndens samlade resultat för året. Stadsledningskontoret tillstyrker avvecklingen.

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner	Progr avvike Invester plai
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-1 436,5	-1 435,6	0,0	0,5	
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-1 070,5	-1 075,6	0,0	0,0	
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-1 709,7	-1 717,2	-7,5	0,0	
Stadsdelsnämnd Bromma	-1 356,2	-1 388,4	-5,0	0,0	
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-1 106,8	-1 087,8	2,3	0,0	
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-1 052,9	-1 055,0	-1,8	0,0	
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1 252,9	-1 259,2	5,0	8,0	
Stadsdelsnämnd Södermalm	-2 164,6	-2 152,6	0,0	0,0	
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-2 204,3	-2 239,9	-13,6	-8,5	
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-1 053,4	-1 061,2	-2,2	0,0	
Stadsdelsnämnd Farsta	-1 456,6	-1 482,0	-10,5	-10,0	
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-566,8	-574,6	-3,1	0,0	
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-1 763,0	-1 804,1	-22,6	-21,2	
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-1 115,7	-1 116,9	0,5	0,0	
Summa stadsdelsnämnder	-19 309,9	-19 450,0	-58,5	-31,2	

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
mnkr				
Nämnd- och förvaltningsadministration	-606,2	-572,6	33,6	33,6
Individ- och familjeomsorg	-1 880,0	-1 913,2	-33,3	-33,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>-467,1</i>	<i>-473,4</i>	<i>-6,3</i>	<i>-6,1</i>
Stadsmiljöverksamhet	-194,2	-191,1	3,1	3,1
avskrivningar	-93,1	-93,1	0,0	0,0
internräntor	-21,4	-20,9	0,5	0,5
Förskoleverksamhet	-4 582,2	-4 560,2	25,3	42,9
Äldreomsorg	-6 903,0	-6 999,0	-96,0	-85,8
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 334,7	-3 431,3	-18,2	-18,4
Barn, kultur och fritid	-321,0	-311,2	9,9	9,6
Arbetsmarknadsåtgärder	-179,6	-181,4	-1,8	-1,8
Ekonomiskt bistånd	-1 137,7	-1 153,8	-16,1	-16,1
<i>varav handläggare</i>	<i>-259,8</i>	<i>-258,9</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>
Övrig verksamhet	-56,9	-22,4	34,5	34,5
Summa verksamheter	-19 309,9	-19 450,0	-58,5	-31,2

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns andra skäl för kommentarer. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans bokslut 2015.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen visar ett underskott på 33,4 mnkr efter resultatdispositioner. Sex stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmen med 19,5 mnkr samt Enskede-Årsta-Vantör med 11,5 mnkr. Underskotten beror främst på ökade kostnader för placeringar av barn och unga, både på institutioner och i jour- och familjehem.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett överskott om 3,1 mnkr efter resultatdispositioner. Tre stadsdelsnämnder redovisar ett överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 1,5 mnkr. Störst underskott prognostiserar Bromma stadsdelsnämnd med 0,5 mnkr.

Förskola

Prognosen visar ett överskott på 42,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,9 procent av nettobudgeten. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och en stadsdelsnämnd prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Norrmalms stadsdelsnämnd prognostiserar underskott med 0,5 mnkr. Underskottet efter resultatöverföringar beror på att hyreskostnaderna inom förskolan är höga bland annat till följd av tidigare utbyggnad av förskolelokaler.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett underskott på 85,8 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar ca 1,2 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott, nio stadsdelsnämnder ett underskott och en nämnd prognostiserar en budget i balans. Störst överskott prognostiserar Älvsjö stadsdelsnämnd med 6,6 mnkr. De största underskotten visar Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd med 22,1 mnkr, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd med 21,2 mnkr samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 15,0 mnkr. Underskotten beror främst på högre kostnader än budgeterat för vård- och omsorgsboende samt underskott i den egna hemtjänsten.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 18,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar ca 0,6 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott, sex stadsdelsnämnder underskott och fyra nämnder prognostiserar en budget i balans. Det största överskottet prognostiserar Skärholmens stadsdelsnämnd med 4,3 mnkr. De största underskotten visar Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd med 9,4 mnkr och Kungsholmens stadsdelsnämnd med 5,7 mnkr. Underskotten beror främst på att nämnderna betalar för dyra placeringar i boenden som inte är anslutna till LOV samt att personer med behov av SoL-insatser har ökat.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett överskott på 9,6 mnkr efter resultatdispositioner. Sex stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar ett underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 3,8 mnkr. Störst underskott prognostiserar Bromma stadsdelsnämnd med 0,9 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar ett underskott på 1,8 mnkr efter resultatdispositioner. 1 stadsdelsnämnd prognostiserar underskott och 2 stadsdelsnämnder prognostiserar överskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd prognostiserar ett underskott med 2,5 mnkr vilket främst beror på kostnader för visstidsanställningar.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar ett underskott på 16,1 mnkr efter resultatdispositioner. Sex stadsdelsnämnder prognostiserar underskott och fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd med 9,2 mnkr samt Skarpnäcks stadsdelsnämnd med 4,2 mnkr. Underskotten härrör främst till kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd, bland annat avseende boende.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Nämnden prognostiserar ett underskott på 8,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen

motsvarar 0,4 procent av nämndens driftbudget. Underskotten återfinns främst inom verksamhetsområdena äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Underskottet inom individ- och familjeomsorg hänförs helt till kostnader för externa placeringar, både på institutioner och i familjehem som ersätts via arvode och omkostnadsersättning. Underskottet inom äldreomsorgen beror främst på att insatserna överstiger de budgeterade nivåerna både till antal och omfattning inom hemtjänst i ordinärt boende och servicehus.

Farsta stadsdelsnämnd

Nämnden prognostiserar ett underskott om 10,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 0,7 procent av budget. Betydande underskott finns inom äldreomsorg, barn och ungdom inom Individ- och familjeomsorgen samt ekonomiskt bistånd.

Det största underskottet återfinns liksom tidigare år inom äldreomsorgens beställarenhet, men även den kommunala utföraren av hemtjänst prognostiserar ett kraftigt underskott för 2015. Avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende kommer att innebära kostnader för nämnden som tomgångshyror och övertalig personal. Under året kommer även större förändringar att ske av verksamheten på Edö vilket även detta kommer att medföra ökade kostnader för övertalighet och tomgångshyror.

Kostnader för öppenvård och placeringarna inom myndighetsutövning för barn och ungdom ligger över den budgeterade nivån och verksamheten prognostiserar ett underskott om 6,7 mnkr. Även 2014 visade underskott och en åtgärdsplan togs fram som visade goda resultat. Denna kommer att revideras 2015.

Kostnaden för ekonomiskt bistånd har legat över budgeterad nivå och verksamheten prognostiserar ett underskott om 4,0 mnkr.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Nämnden prognostiserar ett underskott om 21,2 mnkr efter resultatdispositioner vilket är en försämring med 11,0 mnkr sedan månadsprognosen i mars. Avvikelsen motsvarar 1,2 procent av budget.

De mest betydande underskotten finns inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Äldreomsorgens underskott uppgår till 17,9 mnkr och beror på ett högre antal placeringar på vård- och omsorgsboende mot budgeterat samt tomma lägenheter på Fruängsgårdens servicehus. Liksom 2014 visar även den kommunala hemtjänsten underskott. Underskottet inom individ- och familjeomsorg om 19,5 mnkr finns främst inom barn- och ungdomsverksamheten och beror på ett ökat antal dyra placeringar av yngre barn och deras föräldrar. Bristen på familjehem, har också inneburit att dyra jourhemsplatser har fått köpas istället för familjehem.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar ett underskott om 12,3 mnkr efter avkastningskrav, vilket är i enlighet med budget. Underskottet finansieras av nämndens disponibla egna kapital. Nämndens intäkter prognostiseras minska med 2,2 mnkr, vilket motsvaras av minskade kostnader. Nämnden prognostiserar en minskad självkostnadshyra om 19,2 mnkr som i stort motsvaras av ökade intäkter från arbete åt utomstående. Kapitalkostnaderna prognostiseras minska i nivå med minskade intäkter för självkostnadshyra, vilket i stort motsvaras av ökade kostnader för arbete åt utomstående. Nämnden har inte några förändringar i prognos för avkastningskrav.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden prognostiserar ett överskott på 17,9 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 2,0 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på minskade kostnader till fastighetsnämnden för hyror. Stadsledningskontoret kommer att följa hyresutvecklingen och vid behov justera nämndens budget i tertialrapport 2.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden prognostiserar ett överskott på 14,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 8,4 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att kapitalkostnaderna blir lägre än budgeterat på grund av förseningar inom investeringsprojekten.

Servicenämnden

Servicenämnden prognostiserar ett överskott på 4,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar knappt 2,3 procent av nämndens kostnadsbudget. Överskottet beror främst på ökade intäkter för verksamhetsområde ekonomi där ökade transaktionsvolymerna kan konstateras med anledning av förlängt avtal med Stockholm Vatten.

Trafiknämnden

Trafiknämnden prognostiserar en budget i balans. Prognosen baseras på antagandet om en normal vinter, det vill säga utan större behov av bortforsling av snö. I prognosen ingår kostnader för extra städning med mera i anslutning till illegala bosättningar och avvisningar. Dessa kostnader kan inrymmas med följden att andra planerade åtgärder får stå tillbaka.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden prognostiserar ett underskott på 0,5 mnkr. Avvikelsen motsvarar 1,3 procent av nämndens driftsbudget. Underskottet beror främst på ökade kostnader för tjänster som köps från stadens kontaktcenter.

Finansiering

Konjunkturen börjar vända

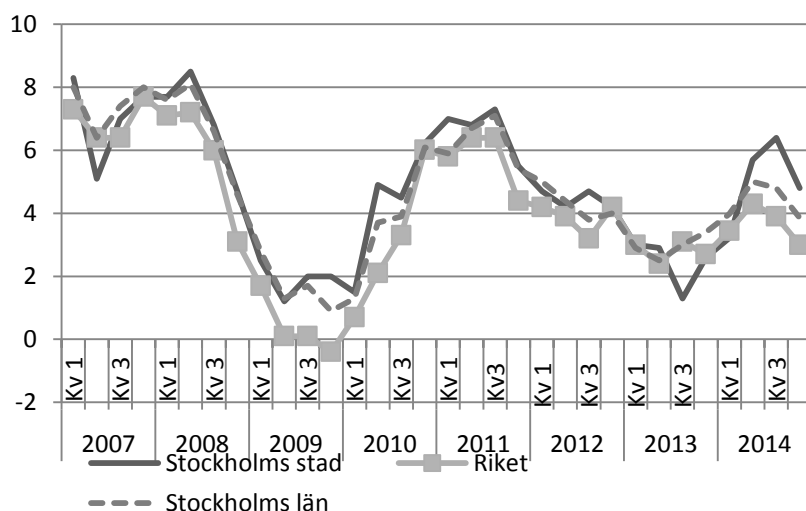
Stockholms stads intäkter består huvudsakligen av skatteintäkter som i sin tur beror på skatteunderlaget i staden, men också på skatteunderlaget i riket och det kommunala utjämningsystemet. Skatteunderlagets storlek är direkt kopplat till lönesummans utveckling, det vill säga löneökningar och sysselsättning (mätt som antalet arbetade timmar). Ungefär tre fjärdedelar av det kommunala skatteunderlaget utgörs av lönesumman i samhället. Stadens intäkter är därför starkt beroende av hur det ekonomiska läget utvecklas.

Under 2015 väntas en successiv återhämtning av den globala konjunkturen och tillväxten i euroområdet väntas komma i gång. Den svenska ekonomin återhämtar sig successivt och tillväxten väntas uppgå till cirka 3,1 procent i år och 3,3 procent under 2016. Konjunkturen i Stockholm är stark, vilket bland annat märks i Handelskammarens konjunkturbarometer som ligger klart över det historiska genomsnittet.

Utveckling av lönesummor

Som en konsekvens av detta ökade lönesumman i Stockholms stad under fjärde kvartalet 2014 med 4,8 procent jämfört med motsvarande kvartal 2013. Lönesummans tillväxttakt har stigit under fem kvartal i rad efter en tvåårig avmattning i ekonomin. Detta är ett tecken på en starkare konjunktur som hänger nära samman med utvecklingen på arbetsmarknaden.

*Utveckling av lönesummor,
procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal året innan*

Sysselsättning och arbetslöshet

Första kvartalet 2015 var 6 600 fler personer sysselsatta i Stockholms stad jämfört med motsvarande kvartal föregående år, vilket är en ökning med 1,3 procent. Läget på Stockholms arbetsmarknad har förbättrats de senaste två åren. Både sysselsättningen och arbetskraften ökade under 2014, även om utvecklingen inte var lika stark som under år 2013.

Under första kvartalet 2015 har antalet öppet arbetslösa inskrivna på arbetsförmedlingen minskat, samtidigt som de nyanmälda platserna ökar kraftigt. I april 2015 var antalet öppet arbetslösa boende i Stockholms stad 9 procent lägre än motsvarande månad föregående år. Samtidigt var antalet nyanmälda platser 32 procent fler.

Sysselsättning och arbetslöshet i Stockholms stad

Stockholms stad	2014				2015 Kv. 1
	Kv. 1	Kv. 2	Kv. 3	Kv. 4	
Arbetslösa i förhållande till arbetskraften	7,7 %	7,7 %	6,8 %	6,4 %	7,6 %
Sysselsättningstillväxt	2,5 %	1,1 %	2,1 %	1,3 %	1,3 %

Källa: SCB, AKU internationell definition 15-74 år

Skatter, slutavräkningar och utjämning m.m.

I den senaste prognosen för 2015 beräknas stadens sammanlagda finansiering bli 98,9 mnkr bättre jämfört med budget för 2015 exklusive finansiella poster. Detta på grund av starkare skatteintäkter (32 mnkr) samt att kommunerna kompenseras för höjda arbetsgivaravgifter för unga via ett särskilt anslag (67 mnkr). De högre skatteintäkterna beror framför allt på en starkt konjunktur. Posterna i utjämningen förändras något men sammantaget tar dessa förändringar ut varandra så att det utfallet av utjämningen är oförändrat jämfört med budget för 2015.

Investeringar

Helårsprognosen för 2015 uppgår till 6 071 mnkr inklusive exploateringsinkomster, vilket är drygt 1 011 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror på tidsförskjutningar i ett antal projekt. Majoriteten (586 mnkr) av tidsförskjutningarna berör fastighetsnämnden och dessa godkändes i *Avstämning av mål och budget 2015*. Övriga större avvikelser redovisas nedan.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsbudget uppgår till 3 400 mnkr, med investeringsutgifter om 3 600 mnkr och investeringsinkomster om 200 mnkr. Jämfört med verksamhetsplanen har förseningar uppstått i ett antal projekt, där de största avvikelserna avser projekten Slussen, Frihamnen och Bromma Blocks.

Exploateringsnämnden prognostiserar att förseningarna kommer att leda till att investeringsutgifterna netto blir 200 mnkr lägre än plan för 2015. Exploateringsnämnden bedömer att markförsäljning i samband med exploatering kan uppgå till 1 800 mnkr under året. Det innebär en sänkning jämfört med nämndens bedömning i verksamhetsplanen, som var 2 000 - 2 500 mnkr. Hur stor del av exploateringsinkomsterna som utgörs av bokförda värden är svårbedömt, men nämnden uppskattar dessa inkomster till 175,0 mnkr. Det innebär en avvikelse med 245 mnkr jämfört med plan. Inklusiva exploateringsinkomsterna prognostiserar exploateringsnämnden ett utfall som är 45 mnkr över plan 2015, vilket motsvarar 1,5 procent.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens prognos för investeringsutgifterna uppgår till 1 154,1 mnkr, vilket är 133,9 mnkr lägre än budgeterat. Fastighetsnämnden aviserar att ombudgetering kan komma att begäras i samband med bokslut 2015 för Högdalens sim- och idrottshall. Högdalens sim- och idrottshall har senarelagts på grund av avsaknad av inkomna anbud. Till viss del kan utrymmet ianspråkta genom tidigareläggning av andra projekt, men nämnden aviserar samtidigt att det är förenat med osäkerhet.

I kommunfullmäktiges budget 2015 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att genomlysa ett urval av fastighetsnämndens investeringsprojekt som befinner sig i utrednings- eller planeringsskede. En genomlysning pågår och bedöms vara helt genomförd under första halvåret 2015. De projekt som genomlyses är projekten Samverkanscentralen, Östermalmshallen, Gasklocka 2, Stadsbiblioteket och Nytt Tekniskt nämndhus.

Resultatet har successivt redovisats och analyserats och slutsatserna är att projektet Samverkanscentralen bör avbrytas på grund av väsentligt ändrade förutsättningar. Fastighetsnämnden uppmanas att snarast återkomma till kommunfullmäktige med en slutredovisning av projektet.

På kort sikt kommer Runda huset och Johannes räddningscentral kunna svara upp väl mot den fysiska samverkan som behövs. I Runda huset fördjupas samverkan för effektivare trafikledning, drift och vardagsunderhåll. I Johannes förstärks samordningen av blåljusjänster med SOS Alarm som bas och ökade möjligheter att skapa krisstaber. Fastighetsnämnden uppmanas att åtgärda kylanläggning i servicehall, Johannesberget, samt förhandla hyresavtal med Länsstyrelsen om Länsstyrelsens ledningsplats. Detta ska ske i samverkan med SOS Alarm AB. I ett nästa steg ska fastighetsnämnden under ledning av stadsledningskontoret projektleda ombyggnation av Johannes för att bemöta behovet av samverkan mellan intressenter i Samverkan Stockholmsregionen.

Projektet Nytt Tekniskt nämndhus bedöms inte uppfylla de inriktningsmål som kommunfullmäktige satt upp och projektet är inte hållbart ur ett fastighetsekonomiskt perspektiv. Arkitektförslaget bedöms inte uppfylla de fastighetsekonomiska förutsättningarna och en ny utredning initieras.

Alternativa utredningar behöver göras. Fastighetsnämnden blir huvudansvarig för att driva verksamhetsprojektet och ta fram ett lokalprogram för förvaltningarnas behov. Programmet ska vara oberoende av lokalisering och byggherre. Vidare ska nämnden utreda konsekvenser av ett bevarande och utveckling av Tekniska nämndhuset för fortsatt kontorsändamål.

I övriga utredningar som rör Arenatomten och eventuell konvertering/rivning av Klamparna till bostäder läggs ansvaret på exploateringsnämnden med fastighetsnämnden som medverkande part. Målsättningen är att berörda utredningar ska vara genomförda senast innan utgången av 2015 för att kunna fastställa en ny inriktning för projektet.

Projekt Östermalmshallen ska rustas upp och utvecklas. Byggnaden har omfattande tekniska brister som måste hanteras och projektet syftar till att säkerställa framtiden för kommersiella verksamheter i kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Genomlysningen av projektet visar att de kostnadsantaganden som redovisats hittills i projektet förefaller rimliga. Investeringskalkylen visar att projektet motsvarar stadens investeringsstrategi och lönsamhetskrav i tillräckligt hög grad. Dock finns ett antal risker projektet; som det

eventuella förvärvet av intilliggande fastighet som diskuterats för att utöka verksamhetsytorna, detaljplanprocessen och hyresgäst Anpassningar. Vidare krävs ett omfattande arbete för att säkerställa intäkterna i projektet. Fastighetsnämnden uppmanas att säkerställa en organisation som är anpassad till uppgiften samt att förebygga fördröjningar till följd av de risker som identifierats. Stadsledningskontoret vill understryka att om avvikelser mot kommunfullmäktiges tidigare genomförandebeslut beräknas överstiga 15 procent av investeringens nettoutgift eller om projektet uppvisar avvikelser av annan strategisk vikt ska nämnden lämna underlag till kommunfullmäktige för ett reviderat genomförandebeslut. Projektet är angeläget att genomföra enligt den tidplan som ställts upp för projektet då fastigheten har stora tekniska brister

Stadsledningskontoret har för avsikt att fortsätta analysen av projekten Gasklocka 2 och Stadsbiblioteket.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens investeringsbudget uppgår till 35 mnkr, varav 15 mnkr är utökad budget för begravningsplats Järva. Kyrkogårdsnämndens prognos för investeringsutgifterna uppgår till 35 mnkr. Nämnden har prioriterat om 10,0 mnkr för att finansiera takrenovering inom nya krematoriet på Skogskyrkogården. Investeringsmedel om 8 mnkr kronor har allokerats om från begravningsplats Järva, där det har uppstått förskjutningar. Resterande 2 mnkr har allokerats genom omprioriteringar inom långsiktig budget.

Stadsledningskontoret vill fästa uppmärksamhet på att det inte är tillåtet att omdisponera medel från utökad budget. Då nämnden aviserat att omallokeringen avser investeringsutgifter, som i förlängningen kan komma att helt eller delvis bekostas genom att åberopa fel mot entreprenör, kan stadsledningskontoret konstatera att nämnden nödgats till denna omprioritering. Stadsledningskontoret kommer under året noggrant följa utvecklingen av kyrkogårdsnämndens investeringsutgifter.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsbudget uppgår till 964 mnkr. Nämnden prognostiserar att investeringsutgifterna kommer att understiga budget med 56,3 mnkr. Avvikelsen förklaras till största del av att förseningar i projekt Sergels Torg leder till lägre utgifter om 54,3 mnkr i år. Eftersom nämnden har tilldelats en utökad budget för projektet kan medlen inte omfördelas till andra projekt. Nämnden föreslår att medlen omfördelas till kommande år. I den utökade planen tilldelades 5 mnkr för en gångplan. En sådan har ännu inte fastställts och därmed bedöms en avvikelse om 2 mnkr uppkomma under året, som inte kan omfördelas till andra projekt.

När det gäller investeringsplanen i övrigt planerar nämnden att göra en del större omfördelningar mellan olika projekt och investeringsområden. Bland annat konstateras att utgifterna för utbyggnad enligt cykelplanen kommer att förskjutas framåt i tiden. Detta har flera orsaker, till exempel att cykelvägarnas utformning har visat sig kräva fördjupade utredningar, att inga anbud eller anbud långt över beräknad kalkyl har inkommit samt att tidigare okända faktorer i samband med genomförandet har uppdagats (såsom dåliga markförhållanden med mera). Sammantaget bedöms utgifterna för cykelåtgärder i år minska med 58,9 mnkr. Projektet Ny bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik har senarelagts på önskemål från Sundbybergs kommun med följderna att årets förbrukning minskar med 21,2 mnkr. Projektet Götgatsbacken har senarelagts, vilket leder till minskade utgifter i år med 10,4 mnkr. De medel som därmed blir tillgängliga planerar nämnden att omfördela till bland annat reinvesteringsprogrammet för mindre konstbyggnader (18,5 mnkr), reinvesteringar i trafikleder (10 mnkr), kollektivtrafikåtgärder (8 mnkr) och trafiksäkerhetsåtgärder (9,2 mnkr). Projektet Norra Länken beräknas förbruka 9,4 mnkr mer än budgeterat, vilket delvis förklaras av att Trafikverket aviserat nya beräkningar för indexuppräknning som leder till ökade utgifter på 17,6 mnkr.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga infrastrukturprojekt. De projekt som pågår är Norra Länken, Citybanan, Trafikplats Lindhagensgatan, överdäckning av E18 vid Tensta och Rinkeby samt utbyggnad av tunnelbanan. Stockholmsförhandlingen om utbyggnaden slutfördes i december 2013. Stadens åtagande för medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan uppgår till 2 950 mnkr i 2013 års prisnivå. Utbetalningarna under 2015 beräknas till 355 mnkr. Totalt beräknas stadens utbetalningar till medfinansiering 2015 uppgå till cirka 700 mnkr.

Fastighetsförsäljningar

Fastighetsnämnden bedömer att försäljningsinkomsterna för året kommer att uppgå till cirka 16,5 mnkr. Under året prognostiseras tre försäljningar av fastigheter som inte belastas av några bokförda värden.

Försäljningsbetinget för exploateringsnämnden uppgår till 200 mnkr och avser försäljning av mark utanför kommungränsen och friköp av tomträttsmark. Per tertialrapport 1 har nämnden bokfört 25,9 mnkr, och helårsprognosen uppgår till 200 mnkr.

Investeringar inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

I prognosen för 2015 beräknas den totala investeringsvolymen för bolagskoncernen uppgå till cirka 10,3 mdkr. Detta är cirka 150 mnkr lägre än budgeten och det främsta skälet är fördröjningar av Familjebostädernas och Stockholmsshems projekt på grund av överklaganden i planprocesserna, men även svårigheter att få hyresgästgodkännanden vid större ombyggnader. Stockholm Hamn har även en förskjutning av investeringsvolymen, främst avseende projekt Norvik. Dessutom flyttas större delen av investeringen rörande en ny kryssningspir i Nynäshamn över till år 2016.

Bostadsbolagens samlade investeringsprognos för år 2015 är cirka 5,8 mdkr och ligger 223 mnkr under den budgeterade investeringsvolymen. Svenska Bostäder visar en avvikelse om 196 mnkr över budgeterad investeringsvolym, beroende på något fler ny- och ombyggnadsprojekt. Familjebostädernas prognostiserar en minskad investeringsvolym om 216 mnkr, anledningen är förskjutningar i tid för projekt avseende både ombyggnads- och nybyggnadsprojekt. Även Stockholmsshem minskar sin investeringsvolym om 203 mnkr med hänvisning till förskjutningar i investeringsprojekten.

Infrastrukturbolagen Stockholm Vatten, Stockholm Hamn och Stokab prognostiserar investeringar om tillsammans cirka 2,5 mdkr för år 2015, vilket är cirka 82 mnkr lägre än budget. Den största minskningen om 235 mnkr härrör till Stockholm Hamnar och förskjutningen av projektet i Norvik. Stockholm Vatten prognostiserar ökade investeringar om 127 mnkr jämfört med budget för år 2015, de ökade investeringarna härleds till investeringar i både det befintliga ledningsnätet och i exploateringsområden. Stokab aviserar en ökad investeringsvolym jämfört med budget om 26 mnkr.

Micasa Fastigheter, SISAB, SGA Fastigheter, S:t Erik Markutveckling och Stockholm Parkering räknar med investeringar i fastigheter och anläggningar motsvarande cirka 2 mdkr för år 2015, vilket är en ökning med 157 mnkr jämfört med budget. Det främsta skälet till ökningen är Micasas renovering och ombyggnad av fastigheten Hamnvakten 7 på Södermalm.

SISAB:s investeringar bedöms uppgå till 1 214 mnkr, vilket är en marginell förändring i förhållande till 1202 mnkr i budget. SGA Fastigheter budgeterade investeringsvolymen uppgår till 20 mnkr, vilket överensstämmer med budget. S:t Erik Markutveckling prognostiserar att investera 172 mnkr under 2015. Det är 10 mnkr högre än budget. Avvikelse mot budget är hänförlig till tidsmässig förskjutning av hyresgästpassning åt Stockholm Vatten AB, där större delen av entreprenaden slutförs under år 2015. Stockholm Parkering beräknar att investeringarna för helåret uppgår till 122 mnkr, vilket är 5 mnkr högre än

budgeterad volym. Avvikelsen förklaras av ett förvärv av Råcksta bergum, 16 mnkr, som tillkommit under året samt lägre upparbetade kostnader för P-hus Råcksta och Stigbergsgaraget.

Nya bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden

I Stockholms stads budget 2015 har nämnder och bolag i uppdrag att med tidiga insatser skapa jämlika livschanser för alla. Det innebär bland annat att staden behöver förstärka sina insatser mot hemlöshet och sänka trösklarna för att få fast bostad.

Stockholms stad har ett stort åtagande och utmaning i att ordna boende till grupper med svag ställning på bostadsmarknaden (prioriterade grupper). I samband med att staden växer ökar även stadens bostadsförsörjningsansvar. Stockholms Stadshus AB har tillsammans med Stadsledningskontoret, Stiftelsen Hotellhem och socialnämnder under våren genomfört en utredning om boende för prioriterade grupper. Syftet med utredningen har varit att i ett första skede kartlägga behovet av bostäder till prioriterade grupper inom Stockholms stad, utifrån utbud och efterfrågan. Ambitionen är att innan sommaren 2015 lämna ett förslag till en handlingsplan för hur stadens fastighetsförvaltande organisationer ska kunna tillgodose den växande stadens bostadsförsörjningsansvar. Målsättningen är att ställa realistiska krav på stadens fastighetsförvaltandenämnder och bolag att tillhandahålla bostäder till prioriterade grupper.

Budgetjusteringar med mera

I budget 2015 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta centralt för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationsförändringar och omstruktureringar. Stadsledningskontoret tillstyrker 34,1 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten. Medlen finansieras enligt följande:

(Mnkr)	
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	24,1
Utdelning från donationsfonder	10,0
Totalt	34,1

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 1,7 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter i 2015 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsplanen med 18,8 mnkr.

Central medelsreserv

Resursöversyn överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har under senare år fått kritik för brister i verksamheten. Brister som lyfts fram är bl.a. tillgänglighet, hantering av allmänna handlingar samt rekrytering, kontroll och tillsyn av gode män.

Revisorerna har i sin årsrapport för 2014 sammantaget bedömt att överförmyndarnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden har inte uppnått målet om att vid byte av ställföreträdare ska en ansökan hanteras inom 60 dagar. Nämnden har inte heller uppnått målet att tillsättningen av god man ska ske inom 90 dagar från det att ansökan kommit in under förutsättning att behov finns. Enligt revisorerna har åtgärder vidtagits när det gäller t.ex. rekryteringen och kontrollen av gode män, handläggningen av ansökningar och anmälan av god man samt

tillsynen av gode män.

Länsstyrelsen har i mars 2015 presenterat en inspektionsrapport där de riktar kritik mot överförmyndarnämnden gällande bristfällande hantering av ansökningar om ställföreträdare och bristfällande hantering av ärenden angående anmälan om behov av ställföreträdare.

För att bevaka huvudmännens intressen och för att skapa bättre förutsättningar för nämnden beslutar kommunstyrelsen om att ge nämnden budgetjustering med 2,5 mnkr, vilket motsvarar det belopp som nämnden äskar i ärendet. Mot bakgrund de rapporter som inkommit, samt en ökad ärendemängd vid förvaltningen kommer nämndens budgetram och ekonomiska förutsättningar att utredas i samband med budgetprocessen 2016.

Instiftande av filmpris

Stockholms stad instiftar ett filmpris som stöd för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Priset omfattar 1,0 mnkr och ska ges till filmer som uppmärksammar och stödjer arbetet för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet i länder där det förekommer förtryck. Priset delas ut på Stockholms filmfestival i november varje år och pris och prisutdelning administreras av Stockholms filmfestival. Priset delas ut första gången hösten 2015. Totalt avsätts 1,4 mnkr för priset under 2015. I summan inkluderas förutom 1,0 mnkr i prissumma, 0,2 mnkr för administration av priset samt 0,2 mnkr för framtagande av pris. För 2016 väntas budgeten uppgå till 1,2 mnkr. Stadsledningskontoret får i uppdrag att arbeta in filmpriset i budget 2016. Kulturnämnden uppmanas ta fram förslag på statuter och hanteringsordning för priset samt hantera stadens administration till följd av prisets instiftande. Kulturnämnden uppmanas återrapporera ett förslag till kommunstyrelsen angående hantering av priset.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att kommunstyrelsen tilldelas 1,4 mnkr för filmpriset. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Vissa kompletterande medel för feriejobb

Av anvisningarna till tertialrapport 1 framgår att ytterligare vissa medel för feriejobb kan fördelas till stadsdelsnämnder som kan påvisa behov av vissa kompletterande medel för att de ska kunna genomföra sitt arbete utifrån en ambitionsnivå som är likvärdig jämförbara stadsdelsnämnder. Genom beslut i tertialrapport 1 fördelas ytterligare 7 mnkr. Fördelningen framgår av bilaga 1. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Kostnader för evakueringar

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari om förstärkta åtgärder för fattiga EU-medborgare i Stockholm (dnr 156-139/2015). Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att det inte är rimligt att berörda nämnder ensamma får ansvara för de merkostnader som uppstår i samband med avvisningar. Berörda nämnder får därför återkomma till kommunstyrelsen i samband med årets tertialrapporter och redovisa ökade kostnader för personal m.m. vid evakueringar samt för sanitära förbättringar i avvaktan på avvisningar.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Norrmalms stadsdelsnämnd tilldelas 0,3 mnkr och socialnämnden tilldelas 3,5 mnkr för extra kostnader som uppstått i samband med avvisningar. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Kostnader för natthärbergsplatser

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari om förstärkta åtgärder för fattiga EU-medborgare i Stockholm (dnr 156-139/2015). Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att socialnämnden uppmanas att, i samverkan med ideella organisationer, till tertialrapport 1 ta fram ett förslag avseende sommarnattsplatser. Socialnämnden har i samband med tertialrapport 1 inkommit med en ansökan om 3,5 mnkr för ovanstående. Genom dessa härbergsplatser kan uppkomsten av boplatser och sovplatser på gator och i parker under

sommaren motverkas.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att socialnämnden beviljas 3,5 mnkr för en utökning av antalet härbärgesplatser/sommarnatt. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Grundläggande vuxenutbildning

Arbetsmarknadsnämndens budget för vuxenutbildning justeras med anledning av korrigerat studerandeantal inom grundläggande vuxenutbildning. Till följd av justeringen minskar anslaget för vuxenutbildningen med 3,1 mnkr och schablonen för grundläggande vuxenutbildning ökar med motsvarande 3,1 mnkr. Prognosen för antalet heltidsstuderande i grundläggande vuxenutbildning 2015 ska vara 1 300 vilket därmed ersätter den prognos om 1 237 som anges i bilaga 6:7 till kommunfullmäktiges budget 2015.

Evenemangsstöd till Stockholm Business Region - Dreamhack

År 2014 beslutade Stockholms stad att, efter en förfrågan från DreamHack AB, ingå som strategisk partner till evenemanget DreamHack Stockholm till en kostnad av 950 000 kr. SBR ansökte med anledning av detta om en utökad ersättning från staden i tertialrapport 1 2014 och erhöll därefter motsvarande medel.

I kommunfullmäktiges budget 2015 anges att SBR ska fortsätta samarbetet med DreamHack Stockholm tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. I den förnyade dialogen som tagits med DreamHack AB med anledning av SBRs budgetdirektiv har framkommit att ersättningen för motsvarande arrangemang i förbindelse med årets evenemang kommer att uppgå till cirka 725 000 kronor. Evenemanget kommer att arrangeras den 25 - 26 september 2015 i Ericsson Globe. Genom att vara strategisk partner och stå som avsändare för arrangemanget medverkar staden till att fortsätta att stimulera tillväxten av företag inom branschen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Stockholm Business Region tilldelas 0,8 mnkr som evenemangsstöd. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Evenemangsstöd till Stockholm Business Region - VM-deltävling i triathlon

År 2014 genomförde World Triathlon Stockholm AB framgångsrikt den senaste VM-deltävling i Stockholm som drog till sig cirka 100 000 åskådare. Evenemanget består av dels en VM deltävling där världens bästa kvinnor och män tävlar, och dels av en motionstävling där allmänheten har möjlighet att delta. Med anledning av att 2014 var sista året för genomförandet av VM deltävlingen inledde arrangören ett nytt arbete avseende möjligheten att kunna genomföra deltävlingen ytterligare tre år i Stockholm (2015-2017). Evenemanget håller en hög internationell status med deltävlingar som arrangeras runt om i världen. VM deltävlingen i triathlon i Stockholm bidrar på ett mycket positivt sätt till att öka kännedomen om Stockholm i världen och befästa bilden av Stockholm som en internationell idrotts- och evenemangstad. Inom triathlon arbetar man dessutom aktivt med ett starkt jämställdhetsperspektiv såväl internationellt som nationellt. Idrottsligt tillämpas samma distanser för kvinnor som män, likaså avseende medial exponering och prispengar, vilket stärker bilden av Stockholm som en jämlik stad.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Stockholm Business Region tilldelas 1,5 mnkr som evenemangsstöd. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Investeringsmedel för klimatåtgärder

Enligt kommunfullmäktiges budget 2015 ska en miljard kronor investeras i klimatförbättrande åtgärder under åren 2015 till 2018. För år 2015 finns 80 mnkr avsatta i Central medelsreserv: 4 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda*

investeringsutgifter som stadens nämnder kan ansöka medel från i samband med tertialrapport 1.

Investeringsåtgärderna ska bidra till att nå stadens klimatmål och minska de klimatpåverkande CO₂-utsläppen eller bidra till en hög beredskap för kommande klimatförbättringar. Åtgärderna ska avse investering, kunna genomföras under 2015 samt ha ett tydligt samband med stadens nuvarande styrdokument inom klimat och miljöområdet.

Nämnderna har i tertialrapport 1 2015 ansökt om investeringsmedel om sammanlagt 15,5 mnkr för 2015 varav stadsledningskontoret tillstyrker 6,9 mnkr enligt bilaga 1.

De åtgärder som tillstyrks avser till exempel utbyten till energieffektiva vitvaror, inköp elcyklar och utrustning för förbättrad matavfallsortering förskolor.

Klimatinvesteringar om 8,6 mnkr avstyrks då dessa inte ligger i linje med målsättningen att minska CO₂ utsläppen eller bidra till en hög beredskap för kommande klimatförändringar. Åtgärder som avslås är till exempel utbyte av madrasser, möbler och leksaker i syfte att minska mängden kemikalier. Inköp av miljöbil avslås också då merkostnader för detta täcks av medel från miljö- och hälsoskydds nämnden.

Tillgänglighetsinvesteringar

I Central Medelsreserv 4: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter för tillgänglighetsinvesteringar, om totalt 100 mnkr reserverats för 2014. Medlen är avsedda att användas för att slutföra tidigare planerade projekt eller av andra skäl åtgärda brister som inte kan inrymmas inom nämndens ordinarie investeringsbudget. Åtgärderna ska vara möjliga att genomföras under 2015. Nämnderna har i tertialrapport 1 begärt budgetjusteringar om 24,0 mnkr avseende utgifter för tillgänglighetsinvesteringar. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 7,6 mnkr. Fördelning framgår av bilaga 1.

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar med 7,5 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 1,7 mnkr. Ansökningar om 5,8 mnkr avstyrks.

Förskolor med hög hyra

Medel har reserverats för bidrag till nämnder med hög förskolehyra. Ingen ansökan görs, stadsledningskontoret föreslår bidrag efter avläsning i stadens lokaladministrativa system LOIS. Efter avläsning beräknas bidrag om 11,5 mnkr för första halvåret 2015. Budgetjustering sker samlat för helår, i samband med och efter avläsning för andra halvåret, i tertialrapport 2.

Finansieras via donationsstiftelser

Sommarkoloniverksamhet

Stadsdelsnämnderna tillförs totalt 10,0 mnkr för sommarkoloniverksamhet under 2015. Stadsledningskontoret föreslår att dessa medel finansieras genom avkastning från donationer. Fördelning framgår av bilaga 1.

I verksamhetsberättelse 2015 ska stadsdelsnämnderna redogöra för hur medlen har använts.

Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Farsta stadsdelsnämnd har begärt bidrag om 0,8 mnkr vilket stadsledningskontoret, under förutsättning att utbyggnaden innebär ett faktiskt tillskott av varaktiga platser och i övrigt uppfyller kraven för bidrag, tillstyrker. Utbetalning av beviljade bidrag sker mot begäran, faktura, från nämnderna och efter kontroll i samband med att verksamheten öppnar. Beslut om beviljade medel gäller tidsbegränsat längst till och med 2016. Eget kapital har reserverats i bokslut för att klara 2015 års utbetalningar av stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler. En förutsättning för att beviljade medel ska kunna utbetalas under 2016 är att medel för ändamålet avsätts i budget. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för stimulansbidrag.

Stimulansbidrag för utbyggnad av bostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning samt stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har den 21 maj 2015 i ett särskilt ärende beslutat om en ny lokalisering för Rinkeby vård- och omsorgsboende samt en ny gruppboende (LSS) vid Rinkeby allé. Nämndens ärende anmäldes och godkändes av kommunstyrelsens ekonomiutskott den 13 maj 2015. Nämnden kompletterar tidigare ärende med en ansökan om stimulansbidrag för projektet om 0,5 mnkr för förprojektering av ett nytt vård- och omsorgsboende för äldre samt totalt 0,6 mnkr, varav 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för förprojektering, av en ny gruppboende LSS. Nämndens ansökan är enligt gällande anvisningar varför kontoret tillstyrker.

Eget kapital har reserverats i bokslut för att klara 2015 års utbetalningar av stimulansbidrag för utbyggnad av bostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. En förutsättning för att beviljade medel ska kunna utbetalas efter 2015 är att medel för ändamålet avsätts i budget aktuellt år. Utbetalning av beviljade bidrag sker mot begäran, faktura. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för stimulansbidrag.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter med 440,3 mnkr, varav 212,6 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp, bilaga 1.

Övrigt

Statsbidrag som kompensation för kostnader för fritidspeng enligt socialtjänstlagen

Fritidspengen innebär att barn i grundskolans årskurs 4–9 har rätt till ersättning för kostnader för barnets deltagande i fritidsaktiviteter om hushållet vid ansökan har försörjningsstöd och har haft försörjningsstöd under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden. 6,3 mnkr har utbetalats till Stockholms stad som kompensation för kostnader för fritidspeng 2015. Dessa medel fördelas till stadens stadsdelsnämnder utifrån andelen barn i åldern 10-15 år i biståndshushåll med minst sex biståndsmånader vilket ger följande fördelning:

Rinkeby-Kista	-1,5
Spånga-Tensta	-1,1
Hässelby-Vällingby	-0,9
Bromma	-0,2
Kungsholmen	-0,1
Norrmalm	-0,1
Östermalm	-0,1

Södermalm	-0,1
Enskede-Årsta-Vantör	-0,9
Skarpnäck	-0,3
Farsta	-0,3
Älvsjö	-0,1
Hägersten-Liljeholmen	-0,1
Skärholmen	-0,5
Summa	-6,3

Utbetalning av fördelade statsbidrag sker mot begäran, faktura till finansförvaltningen (förvaltning 101).

Fördelning PRIO-medel

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har ingått en överenskommelse om stöd till riktade insatser för att förbättra vården och omsorgen av barn, unga och vuxna med psykisk ohälsa. Överenskommelsen syftar till att, genom ekonomiska incitament och patientens behov i centrum, uppmuntra, stärka och intensifiera utvecklingsarbetet i landstinget och kommunerna. För att få ta del av medlen som avsatts för respektive år krävs att kommunen klarar vissa fastställda grundkrav och prestationsmål. Stockholms stad har godkänts när det gäller 2012, 2013 och 2014 års grundkrav och prestationsmål.

Vuxna med psykisk funktionsnedsättning

För att uppfylla målen i stadens handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri föreslår stadsledningskontoret att 11,3 mnkr av PRIO-medlen för 2012-2014 riktade mot vuxna med psykisk funktionsnedsättning fördelas till stadsdelsnämnderna enligt stadens fördelningsnyckel för socialpsykiatri. 0,7 mnkr av PRIO-medlen föreslås fördelas till socialnämndens Enhet för hemlösa för satsningar i enlighet med handlingsplanen för utveckling av socialpsykiatri.

Socialnämnden uppmanas att ansvara för att administrera och hantera medlen och ta fram villkor och uppföljningskrav samt anvisningar för rekvisering. 2 mnkr av PRIO-medlen för vuxna med psykisk funktionsnedsättning ska göras tillgängliga och kunna fördelas till brukar- och intresseföreningar efter ansökan till socialnämnden för komplementär arbete med delaktighet. Socialnämnden uppmanas att för detta syfte besluta om

fördelningen/bidragsgivningen av 2 mnkr av PRIO-medlen till brukar- och intresseföreningar. Enligt fördelningsnyckeln för socialpsykiatri fördelas 11,3 mnkr till stadsdelsnämnderna enligt nedan:

Rinkeby Kista	1,1
Spånga-Tensta	0,7
Hässelby-Vällingby	1,1
Bromma	0,7
Kungsholmen	0,5
Norrmalm	0,5
Östermalm	0,5
Södermalm	1,2
Enskede-Årsta-Vantör	1,3
Skarpnäck	0,7
Farsta	1,0
Älvsjö	0,3

Hägersten-Liljeholmen	1,0
Skärholmen	0,7
Totalt	11,3

Barn och unga med psykisk ohälsa

För fortsatt utveckling av arbetet med psykisk ohälsa i målgruppen barn och unga i enlighet med grundkrav och prestationsmål för 2015 föreslår stadsledningskontoret att 12,1 mnkr av PRIO-medlen för 2012-2014 riktade mot barn och unga fördelas till stadsdelsnämnderna enligt stadens fördelningsnyckel. 0,4 mnkr av PRIO-medlen föreslås fördelas till socialnämndens verksamheter som arbetar kring barn och unga med psykisk ohälsa.

Socialnämnden uppmanas att ansvara för att administrera och hantera medlen och ta fram villkor och uppföljningskrav samt anvisningar för rekvisering.

Enligt fördelningsnyckeln för barn och unga fördelas 12,1 mnkr till stadsdelsnämnderna enligt nedan:

Rinkeby Kista	1,9
Spånga-Tensta	1,3
Hässelby-Vällingby	1,4
Bromma	0,6
Kungsholmen	0,3
Norrmalm	0,4
Östermalm	0,4
Södermalm	0,7
Enskede-Årsta-Vantör	1,5
Skarpnäck	0,6
Farsta	0,9
Älvsjö	0,3
Hägersten-Liljeholmen	0,7
Skärholmen	1,1
Totalt	12,1

Samlad kvalitetsredovisning kommunal förskola i Stockholms stad 2014, dnr 140-721/2015

Utbildningsnämnden tar varje år fram en samlad kvalitetsredovisning för förskolan. Den samlade kvalitetsredovisningen bygger på de kvalitetsredovisningar stadsdelsnämnderna sammanställt, erfarenheter från den kommunala utvärderingen, resultat från förskoleundersökningen och i viss mån andra kvalitetsgranskningar och forskningsresultat. Syftet med kvalitetsredovisningen är att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i läroplanen, identifiera framgångsrika arbetssätt och utvecklingsområden.

De strukturella förutsättningarna påverkar förskoleverksamheten framförallt genom den stora utbyggnaden av förskoleplatser som skett i flera stadsdelsnämnder och svårigheten att bibehålla och öka andelen förskollärare.

Samtidigt visar stadsdelsnämnderna på god måluppfyllelse på övergripande målområden även om likvärdigheten behöver öka. Analyserna lyfter fram fortsatt behov av kompetensutveckling och långsiktigt utvecklingsarbete.

Utifrån stadsdelsnämndernas förslag och den övergripande analysen framkommer ett antal områden där det krävs stadsövergripande åtgärder för att behålla och utveckla den höga kvaliteten i stadens förskoleverksamhet. Det gäller kompetensutveckling, kvalitetsarbete, vetenskaplig grund, hållbar förskola samt IKT.

Stadsledningskontoret anser att utbildningsnämndens samlade kvalitetsredovisning för förskolan utgör ett bra underlag för fortsatt kvalitetsutveckling och föreslår kommunstyrelsen att godkänna rapporten.

Kulturverksamheter och renodling av stadens fastighetsbestånd, dnr 302-3410/2006, skrivelse från Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP)

Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP) föreslår i en skrivelse från 2006 att stadsledningskontoret gör en översyn av de ekonomiska konsekvenserna som uppstår för kultur- och föreningsverksamheter i staden i samband med renodlingen av fastighetsbeståndet samt att stadsledningskontoret i kommande budgetunderlag för 2007-2009 tar hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna för kultur- och föreningsverksamheter i staden som berörs av renodlingen av fastighetsbeståndet samt inarbetar dessa i underlaget. Stadsledningskontoret noterar att den dåvarande majoriteten i kommunfullmäktiges budget för 2004 beslutade att förutsättningarna för att föra över och samla stadens innehav av kulturfastigheter hos Stadsholmen AB skulle utredas. Överföringen skedde sedan i etapper under åren 2004-2007.

Stadsledningskontoret kan konstatera att Stadsholmen AB sedermera slöt hyresavtal för ateljéerna som kom att ligga på samma nivå som om de aktuella fastigheterna skulle ha legat kvar hos fastighetsnämnden. De befarade hyreshöjningarna uteblev alltså.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen ”Kulturverksamheter och renodling av stadens fastighetsbestånd” av Annika Billström (S), Margareta Olofsson (V) och Viviann Gunnarsson (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Skrivelse om samordning av hemlöshetsarbetet, dnr 325-1313/2013

Karin Rågsjö (V) föreslår en skrivelse att Stockholms stad bör tillsätta en hemlöshetsamordnare under kommunstyrelsen som ser till att stadens nämnder och bolagsstyrelser inklusive koncernstyrelsen och kommunfullmäktige drar åt samma håll. Karin Rågsjö menar att staden måste ta ett helhetsgrepp och ordna långsiktiga lokaler till rimliga hyror för hemlösas dagverksamheter.

Stadsledningskontorets uppfattning är att gemensamma strategier samt samordning och samarbete mellan olika aktörer i arbetet mot hemlöshet är angeläget och kan bidra till mer effektiva insatser. För att få ett samlat grepp om hemlöshetsproblematiken i staden och för att kunna arbeta strukturerat och metodiskt med frågan beslutade kommunfullmäktige 26 maj 2014 om ett stadsövergripande hemlöshetsprogram. Programmet anger riktningen för det fortsatta arbetet med hemlöshet i staden och innehåller förslag på hur staden på ett effektivt sätt kan samverka för att minska hemlösheten. Som en del i processen för utveckling av programmet har socialnämnden, stadens bostadsbolag och ideella organisationer på området fört dialoger.

Socialnämnden har ett ansvar att samordna, driva på och följa upp pågående och kommande insatser inom hemlöshet i enlighet med framtaget hemlöshetsprogram. Under 2015 tar nämnden fram en genomförandeplan som beskriver det praktiska arbetet för implementering av stadens hemlöshetsprogram. Fokus är utveckling av mer stadigvarande boendeformer och framförallt på utveckling av stödinsatser.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelsen anses besvarad med hänvisning till stadens hemlöshetsprogram som fullmäktige beslutat om vilken tillsammans med socialnämndens samordnande ansvar bedöms ge goda förutsättningar för att samordna och effektivisera stadens resurser och insatser i arbetet mot hemlöshet.

Obeliskerna på Slottsbacken, brevsvår, dnr 649-854/2015

Svar på skrivelse från Hembygdsföreningen Gamla Stan om Obeliskerna på Slottsbacken, bilaga 8, godkänns.

Funktionshinderombudsmannens årsrapport för 2014, dnr 151-605/2015

Funktionshinderombudsmannens (FO) årsrapport avseende år 2014 är upplagd utifrån de funktionshinderspolitiska målen som är fastställda i Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016 med fokus på mänskliga rättigheter. Programmet har lett till ökat ansvarstagande vid skapandet av tillgänglighet. Det sker en positiv utveckling inom verksamhetsområdena fritid, idrott och kultur. Flera nämnder och styrelser skapar möjligheter till sommarjobb, praktikplatser och arbete för personer med funktionsnedsättning. Staden är på god väg men mycket återstår i skapandet av en tillgänglig stad för alla.

Program för delaktighet behöver utvärderas och de funktionshinderspolitiska målen behöver revideras så snart de nationella målen, som ska gälla från år 2017, är fastställda.

Staden behöver utveckla uppföljningen av de funktionshinders-politiska målen speciellt när det gäller tillgänglighetsfrågor.

Behovet av kunskap om otillgänglighet som diskrimineringsgrund behöver tillgodoses inom staden. Tillgänglighetsinformation utifrån modellen där varje verksamhet ansvarar för aktuell information om tillgänglighetsaspekter på sin webbplats behöver lanseras för stadens verksamheter och även externt.

Bristen på bostäder är den största utmaningen inom stöd- och service till personer med funktionsnedsättning. Utbyggnad av särskilda boendeformer med olika servicenivåer och för olika ålderskategorier behöver öka för att nuvarande och kommande behov ska kunna tillgodoses.

Ett nationellt funktionshinderspolitiskt mål inom socialpolitiken är att öka kunskapen om de beviljade insatsernas nytta. Omsättningen av handläggare inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning behöver minska för att kvalitet både i handläggning och i uppföljning av insatser ska kunna säkerställas.

Staden är ålagd att samverka med brukarorganisationer. Organisationen för stadens råd för funktionshindersfrågor behöver utredas i syfte att uppnå mer effektiva former för brukarinflytande med bred representation bl.a. utifrån etnicitet och ålder.

Stadsledningskontoret anser att funktionshindersombudsmannens rapport utgör ett bra underlag för fortsatt kvalitetsutveckling inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning och föreslår kommunstyrelsen att godkänna rapporten.

Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden

Exploateringsnämnden är ansvarig för miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden. I kommunfullmäktiges budget 2013 beslutades att exploateringsnämnden två gånger årligen ska återrapportera projektet till kommunstyrelsen. I uppföljningsanvisningarna anges att uppföljning och avvikelserapportering lämnas i samband med tertialrapport 1 och verksamhetsberättelse utifrån byggande, ekonomi och miljöprogram.

Stadsledningskontoret anser att exploateringsnämndens lägesrapport (bilagor – *Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden*) följer anvisningarna på ett tillfredsställande sätt. Rapporteringen uppfyller och återspeglar i hög grad även de riktlinjer som ges i stadens projektstyrningsmetod för stora investeringsprojekt. Stadsledningskontoret vill dock framhålla att exploateringsnämnden innehar helhetsansvaret för Norra Djurgårdsstaden. Detta åtagande bör skarpare avspelas i kommande rapporteringar där en sammanställd bild ska ges genom att samtliga involverade nämnders projekt redovisas på ett tydligare sätt såväl ur kvalitativa som ekonomiska termer. Vidare vill kontoret understryka vikten av att projektet utgår från ett stadsövergripande perspektiv och förmår lösa de olika avvägningar som måste göras mellan olika intressen. Projektets centrala utgångspunkt ska vara att optimera nyttan för staden som helhet.

Stadsledningskontoret vill vidare understryka vikten av en tydlig uppföljning av Norra Djurgårdsstadens miljö- och hållbarhetsprogram. Kontoret konstaterar att en fortsatt översyn av programmet ifråga gjorts sedan senaste rapporteringstillfället och att en tolkning av vision,

mål och åtgärder genomförts vilket bedömts leda till behov av att revidera programmet; ett arbete som leds av exploateringsnämnden. Resultatet av stadens arbete med nya miljöprogrammet (planerat att tas i kommunfullmäktige kv. 1 2016) tas tillvara i arbetet med att revidera miljö- och hållbarhetsprogrammet för Norra Djurgårdsstaden. Efter godkännande av Norra Djurgårdsstadens styrgrupp är målsättningen att sedan ta upp hållbarhetsprogrammet för beslut i kommunfullmäktige hösten 2016.

Stadsledningskontoret föreslår, i enlighet med framlagda synpunkter, att kommunstyrelsen att godkänner *Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden*.